

MASTER ZA IMAME

Nastavni plan i program 2018.

Cilj i struktura studijskog programa

Osnovni cilj pokretanja Mastera imameta je da već angažiranim ili budućim imamima omogući sticanje neophodnih znanja, vještina i kompetencija koje će im omogućiti da obavljaju mnoštvo različitih uloga koje se očekuju od imama kao vjerskog lidera u zajednici vjernika. Naime, imam nije samo osoba koja predvodi namaze u džematu, drži hutbu petkom, drži mektebsku nastavu i obavlja vjerske ceremonije u prigodnim prilikama nego i onaj ko je pozvan da prezentira islam u lokalnim i regionalnim medijima muslimanskoj i nemuslimanskoj publici, saraduje sa predstavnicima drugih vjerskih zajednica na terenu, djeluje kao duhovni skrbnik, savjetuje u porodičnim i drugim konfliktima u zajednici, organizira i vodi projekte izgradnje i unaprijeđenja infrastrukture vjerskog, obrazovnog i kulturnog života te revitalizacije vakufske imovine, zalaže se na lokalnom nivou za zaštitu vjerskih prava članova džemata ili institucije u kojoj djeluje i sl. Da bi imam ispunio očekivanja zajednice čiji pripadnici su sve više educirani i adekvatno odgovorio njenim narastajućim potrebama, standardi obrazovanja i osposobljavanja na polju imameta moraju se podizati na viši akademski i stručni nivo.

Master studij je strukturiran u okviru četiri akademska semestra. U prvom semestru zastupljeni su predmeti kojima se nastoji kod studenata unaprijediti poznavanje klasičnih islamskih tekstova iz oblasti tefsira, hadisa i akaida, s jedne strane i, omogućiti im da razumiju savremene interpretativne tokove islama i suoče se sa izazovima različitih vjerskih tumačenja, s druge strane. Također im se pruža mogućnost da usvoje teorijska znanja iz metodologije istraživanja u islamskim naukama i praktične vještine izrade magistarskog i drugih stručnih radova. U drugom semestru ponuđeni su predmeti kojima se studenti educiraju za angažman na polju islamskog dušebrižništva i savjetovanja. Nastoji ih se osposobiti za rad sa fizički i mentalno oboljelim članovima džemata (zajednice), bolesnicima u bolnicama i drugim zdravstvenim ustanovama, ovisnicima u centrima za odvikavanje i rehabilitaciju, u univerzitetskim kampusima i studentskim domovima, domovima za njegu starih i iznemoglih osoba, centrima za rad sa osobama sa posebnim potrebama i dr. Ovim se, između ostalog, nastoji otvoriti dodatni prostor za društveni i profesionalni angažman svršenica Fakulteta. Ponuđeni su i predmeti Upravljanje projektima kojim se nadograđuju znanja, vještine i sposobnosti usvojene na prvom ciklusu u okviru predmeta Menadžment za imame, te Religija i pravo kojom se studenti upoznaju sa pravnim okvirom i mehanizmima zaštite prava na slobodu vjere i uređenjem odnosa između države i vjerskih zajednica. Studentima se pruža i prilika da unaprijede jezičke kompetencije u arapskom jeziku. U trećem semestru studenti imaju priliku da stiču znanja i vještine upravljanja konfliktnim situacijama u džematu (zajednici), edukativnog (terbije) i misijskog (da'va) djelovanja putem masovnih medija, kao i da unarijede jezičke kompetencije u evropskim jezicima. Izborni predmeti trećeg i četvrtog semestra pružaju mogućnost studentima da se, kroz izbor grupe predmeta, specijaliziraju za profesionalni angažman (a) na polju imameta u ustanovama, odn. islamskog dušebrižništva i savjetovanja, (b) u dijasporalnim džematima ili (c) da prodube znanje i usvoje vještine iz specifičnih oblasti. Kroz prvu grupu izbornih predmeta studenti stiču znanja iz naučnih disciplina ili tematskih oblasti čije je poznavanje neophodno za adekvatno snalaženje i kvalitetno djelovanje u ciljnim grupama islamskog dušebrižništva: vojnici, oboljeli, ovisnici, prijestupnici i dr. Druga grupa izbornih predmeta priprema studente za rad u bošnjačkim dijasporalnim zajednicama u Evropskoj

uniji i Sjevernoj Americi. Pruža im se široki uvid u jezik, kulturu, pitanja društvene integracije i prevencije radikalizacije, političke sisteme i odnos države, prava i religije u zapadnim zemljama. U četvrtom semestru studenti pišu i završni, magistarski stručni rad.

Naučna polja kojima pripada studijski program

Kao i prvi ciklus studija za imame, master studij je konceptualiziran u okviru islamskih nauka koje pripadaju grupaciji humanističkih nauka, ali je više strukovni, nego akademski i usmjeren je prvenstveno na savladavanje primjenjivih znanja i vještina u oblasti praktične islamske teologije: imameta, hatabeta i ta'lima, senzibilan za praktične vjerske, kulturne i društvene potrebe vjernika i Islamske zajednice, te za njihove bosanskohercegovačke i evropske posebnosti. Studij pored nastave i individualnog rada studenata, obuhvata i obaveznu stručnu praksu koja se realizira u različitim kontekstima (džemat, mediji, nevladine islamske organizacije, vojska, zdravstvene ustanove, centri za odvikavanje, studentski domovi, korektivne ustanove i dr.).

Organizacija i trajanje studijskog programa

Master studij traje 2 akademske godine a organiziran je kroz 4 semestra. Njegovih završetkom stiče se ukupno 120 ECTS bodova. Jezik studija je bosanski.

Kriteriji za upis

Master imameta mogu upisati studenti koji su prethodno završili prvi ciklus studijskog programa za imame, hatibe i mu'allime ostvarivši na njemu 180 ECTS kredita, kao i studenti koji su prethodno završili prvi ciklus studijskog programa islamske teologije po predbolonjskom ili bolonjskom sistemu studiranja.

Kvalifikacije koje se stiču po okončanju studijskog programa

Magistar imameta

Opis studijskog programa	
1. Ishodi učenja studijskog programa	Po završenom Masteru imameta student će moći: 1) identificirati i kritički propitivati glavne teme koje se odnose na odgovorno razumijevanje i življenje islama u današnjem svijetu; 2) samostalno poduzimati istraživački rad na području tedžvidske i kiraetske nauke; 3) interpretirati klasične tefsirske tekstove i kritički evaluirati glavne teme i pitanja klasičnih tefsirskih tekstova; 4) stručno izložiti različita razumijevanja osnovnih izvora islama, posebno iz perspektive hanefijsko-maturidijske tradicije i teme iz teologije međureligijskog dijaloga; 5) analizirati ulogu hadisa u metodologiji hanefijskog mezheba i njenu primjenu u oblasti ibadata (obredoslovlja); 6) analizirati pitanja savremenih fikhskih studija i fetvi; 7) razumjeti odnose između religije, prava i države te međunarodne i domaće sisteme zaštite prava na slobodu religije; 8) obavljati istraživanja o savremenim fikhskim i religijskopравnim temama s fokusom na bosanskohercegovački i evropski prostor; 9) Kroz studije islamske kulture i civilizacije student će razumjeti pitanja urbane kulture u savremenom društvu iz

	<p>ugla muslimanske religijske tradicije; kritički analizirati savremene islamske pokrete te artikulirati pitanja koja nameće muslimansko prisustvo u Evropi; analizirati teme genocida vezane za ljudske zajedice generalno i sprecifično za BiH; 10) izvršavati imamske i hatibske poslove; 11) pokazati komunikacijsko/savjetodavne kompetencije u vjerskom radu sa ciljanim populacijama; 12) samostalno i odgovorno islamski djelovati i razvijati religijski život zajednici/džematu kroz različite projekte i inicijative; 13) primijeniti pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke spoznaje i izvoditi savremenu mektepsku nastavu; 14) Neposredno djelovati u kontekstu duhovne vjerske brige prema ciljanim populacijama te na području odgoja i socijalizacije djece, mladih i odraslih osoba; 15) pokazati sposobnost razumijevanja i komunikacije na dva strana jezika (arapski i engleski jezik ili njemački) na naprednom nivou.</p>
3. 2. Način realiziranja nastave	<p>Studij će se realizirati kao redovni i vanredni studij. Predvidjet će se mogućnost studija na daljinu (DL) nakon što Fakultet ostvari potrebne tehničke pretpostavke za njegovo izvođenje.</p>
3.3. Uslovi upisa na naredni semestar	<p>Odslušan i ovjeren prethodni semestar.</p>
3.4. Uslovi završetka studija	<p>Položeni svi predmeti, uspješno realizirani programi stručne prakse te napisan i odbranjen magistarski stručni rad.</p>
3. 5. Mogućnost nastavka studija	<p>Svršenici master studija moći će nastaviti studij na doktorskom studiju iz islamskih nauka.</p>

3.6. Nastavni plan (popis obaveznih i izbornih predmeta)

3.6. Nastavni plan (popis obaveznih i izbornih predmeta)							
	1. SEMESTAR	Nosilac predmeta	Broj sati predavanja	Broj sati vježbi	Broj sati seminara	ECTS	ŠIFRE
						30	
1.	Klasični tefsirski tekstovi	Prof. dr. Almir Fatić	30	15		5	INTE 3411
2.	Hadis u hanefijskom mezhebu	Doc. dr. Kenan Musić	30	15		4	INHA 3411
3.	Eš'arijsko-maturidijski akaid	Prof. dr. Adnan Silajdžić Prof. dr. Rešid Hafizović	30	30		4	INAK 3411
4.	Savremeni islamski pokreti	Prof. dr. Ahmet Alibašić	30		15	6	INIC 3411
5.	Kiraet	Prof. dr. Dževad Šošić	30	15		5	INKI 3411
6.	Metodi istraživanja	Doc. dr. Nedim Begović	30	30	15	6	INOP 3411
	2. SEMESTAR					ECTS	
						30	
1.	Islamsko dušebrižništvo	Prof. dr. Aid Smajić	30	15		5	INIM 3421
2.	Rad imama sa omladinom i osobama sa posebnim potrebama	Doc. dr. Kenan Musić Doc. dr. Haris Cerić	30	15		5	INIM 3422
3.	Religija i pravo	Doc. dr. Nedim Begović	30	15		5	INFI 4421
4.	Upravljanje projektima	Doc. dr. Dženan Kulović	30	15		5	INOP 3421
5.	Arapski jezik za islamske studije	Prof. dr. Amrudin Hajrić Doc. dr. Zehra Alispahić Doc. dr. Amira Trnka - Uzunović	15	30		5	INAR 3421
6.	Savremene fikške studije u bosanskohercegovačkom kontekstu	Prof. dr. Mustafa Hasani	30	15		5	INFI 3422

	3. SEMESTAR					ECTS	
						30	
1.	Rješavanje sukoba	Prof. dr. Aid Smajić	30	15		5	INRP 3511
2.	Savremeno komuniciranje	Nastavnik komunikologije	30	15		5	INOP 3511
3.	Islamsko dušebrižništvo: praktikum	Prof. dr. Aid Smajić		45		4	INIM 3511
4.	Njemački jezik za islamske studije I/ Engleski jezik za islamske studije I	Prof. dr. Vedad Smailagić	15	45		5	INOP 3512
5.	Metodika mektepske nastave II	Doc. dr. Dina Sijamhodžić - Nadarević	30	15		6	INRP 3512
6.	Izborni predmet					5	
	4. SEMESTAR					ECTS	
						30	
1.	Izborni predmet					5	
2.	Magistarski rad		-	-	-	25	
	IZBORNI PREDMETI						
	Specijalizacija u oblasti imameta u ustanovama ¹						
1.	Služba imama u vojsci	Doc. dr. Kenan Musić	30	15		5	INIM 3531
2.	Porodično savjetovanje	Doc. dr. Selvira Draganović	30	15		5	INRP 3531
3.	Socijalna pedagogija	Doc. dr. Dina Sijamhodžić - Nadarević	30	15		5	INRP 3532

¹ Studenti mogu, osim predmeta navedenih u popisu, birati i druge predmete kojima se razvijaju i unaprijeđuju kompetencije za dušebrižnički i savjetodavni rad a koje će, po odobrenju Vijeća Fakulteta, slušati i polagati na drugim organizacionim jedinicama Univerziteta u Sarajevu ili drugim univerzitetima (npr. Psihopatologija, Socijalna patologija, Maloljetnička delinkvencija, Tretman ovisnika, Osnovi krivičnog prava i krivičnog postupka, Penologija, Porodični odgoj, Porodično savjetovanje i medijacija i dr.). Potencijalni mentori magistarskih radova mogu pomoći studentima i usmjeriti ih prilikom izbora predmeta.

	Specijalizacija za rad u dijaspori						
1.	Islam u Evropi	Prof. dr. Ahmet Alibašić	30		15	5	INIC 3531
2.	Imamski rad i prevencija devijantnih ponašanja	Doc. dr. Irma Džambo	30	15		5	INIM 3531
3.	Engleski jezik za islamske studije II	Dr. Amina Arnautović		60		5	INOP 3531
4.	Njemački jezik za islamske studije II	Prof. dr. Vedad Smailagić	30	30		5	INOP 3532
	Ostali izborni predmeti						
1.	Savremene fikske studije	Prof. dr. Enes Ljevaković	30	15		5	INFI 3531
2.	Teologija međureligijskog dijaloga	Prof. dr. Rešid Hafizović Prof. dr. Samir Beglerović	30	30		5	INAK 3531
3.	Studije genocida	Prof. dr. Ahmet Alibašić	30		15	5	INIC 3532
4.	Imamski rad i savremena kultura	Doc. dr. Asim Zubčević	30	15		5	INIC 3533
5.	Andragogija	Doc. dr. Dina Sijamhodžić - Nadarević	30	15		5	INRP 3533

3.7. Stručna praksa studenata	
<p>Različiti oblici stručne prakse studenata bit će popraćeni ciljanim protokolom posmatranja i stručnim mentorskim vođenjem nastavnika i stručnjaka iz prakse. Studentska stručna praksa posebno će biti normirana Pravilnikom o stručnoj praksi studenata Fakulteta islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu.</p> <p>S obzirom da se stručna praksa studenata realizira i u okviru prvog ciklusa, ona bi na drugom ciklusu Studijskog programa za imame bila vrjednovana sa 12 od ukupno 30 ECTS kredita koliko je predviđeno Zakonom o visokom obrazovanju KS (2017.). Vrjednovanje pojedinačnih segmenata stručne prakse precizira se nastavnim programima predmeta ili Pravilnikom o stručnoj praksi.</p>	
3.7.1. Praktični rad u džematu na poslovima imama, hatiba i mu'allima u toku mjeseca ramazana	Studenti u toku mjeseca ramazana obavljaju praktični rad imama, hatiba i mu'allima u džematu.
3.7.2. Metodička praksa u mektebima i školama	Realizira se u okviru predmeta Metodika mektepske nastave II u mektebima i školama.
3.7.3. Praktikum u zdravstvenim ustanovama/ korektivnim ustanovama	Studenti obavljaju praksu iz predmeta Islamsko dušebrižništvo praktikum u a) zdravstvenim ustanovama, kao što su: bolnice, centri za mentalno zdravlje, starački domovi i komune za odvikavanje od korištenja psihoaktivnih supstanci, b) korektivnim ustanovama, kao što su kaznenopopravni zavodi i centri za preodgoj maloljetnih prijestupnika i delinkvenata.
3.7.4. Praktikum u studentskim domovima i projektima za mlade	Realizira se u u studentskim domovima te u okviru projekata za rad sa mladima (npr. Mreža mladih Islamske zajednice) u okviru predmeta Rad imama sa omladinom i osobama sa posebnim potrebama.
3.7.5. Praktikum u školama za djecu sa posebnim potrebama	Realizira se u okviru predmeta Rad imama sa omladinom i osobama sa posebnim potrebama u specijalnim osnovnim i srednjim školama ili redovnim školama koje realiziraju programe inkluzije djece sa posebnim potrebama.
3.7.6. Učešće u projektima/realizacija projekata u okviru organizacionih jedinica i organa Islamske zajednice i nevladinim organizacijama, primarno onima islamskog karaktera	Realizira se u okviru predmeta Upravljanje projektima pri džematima, međžlisima, muftijstvima i nevladinim islamskim organizacijama.
3.7.7. Praktikum u porodičnim savjetovalištim	Studenti obavljaju praksu iz Porodičnog savjetovanja u porodičnim savjetovalištim.
3.7.8. Praktični rad pri elektronskim i printanim medijima	Izvodi se u okviru predmeta Savremeno komuniciranje pri elektronskim i printanim medijima, osobito islamskim (kao što su Preporod, RTV Bir i dr.).
3.7.9. Praktikum u Oružanim snagama BiH	Usmjeren je na posmatranje funkcioniranja Oružanih snaga BiH i imamskog rada u njima te oblike praktičnog angažmana. Izvodi se u okviru predmeta Imamska služba u vojsci.
3.7.10. Praktikum pri Međureligijskom vijeću BiH	Podrazumijeva angažman u različitim aktivnostima i projektima Međureligijskog vijeća BiH, osobito pri njegovim lokalnim odborima. Realizira se u okviru predmeta Teologija međureligijskog dijaloga.

Nastavni program (opisi predmeta)

1. semestar: silabusi obaveznih predmeta

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Klasični tefsirski tekstovi		
Ciklus: II	Godina: IV	Semestar: VII	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	Prof. dr. Almir Fatić		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa nekim od najznačajnijih klasičnih tefsirskih tekstova istaknutih mufessira; upoznati studente sa osnovnim pitanjima i problemima koji klasični tefsirski tekstovi sadrže; osposobiti studente na samostalno čitanje i razumijevanje klasičnih tefsirskih tekstova.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznavanje sa planom predavanja, literaturom i načinom ocjenjivanja studenata. 2. Taberijevo tumačenje 102. ajeta sure el-En'am (Božiji atributi). 3. Zamahšerijevo tumačenje: el-Bekare, 185; ed-Duhan, 2-5, ez-Zuhruf, 2-4. (Početak objave Kur'ana; nebesko porijeklo Kur'ana, koncept Kur'ana). 4. Bejdavijevo tumačenje: Es-Saff, 6; Ali Imran, 144; el-Furkan, 7; el-Feth, 1-3 (Najava Muhammeda, a.s., ljudska priroda Muhammeda, a.s., Božija utjeha i podrška Muhammedu, a.s.). 5. Taberijevo tumačenje 213. ajeta sure el-Bekare (Vjerske zajednice i poslanici). 6. Bejdavijevo tumačenje: Ali Imran, 65-68; el-Bekare, 125 (Ibrahim, a.s., kao hanif, Ibrahim, a.s., i sveto tlo Mekke). 7. Bejdavijevo tumačenje sure Jusuf. 8. Prvi parcijalni ispit. 9. <i>Tefsiru l-Dželalejn</i>, El-Hakka, 1-10 (Kazna Semuda i 'Ada). 10. Zamahšerijevo tumačenje: Merjem, 16-22; en-Nisa', 171 (Najava rođenja Isaa, a.s., Isa, a.s., nije Božiji sin); Bejdavijevo tumačenje: en-Nisa', 157-158; ez-Zuhruf, 61 (Isaova, a.s., smrt, Isa, a.s., kao vjesnik Sudnjega dana). 11. <i>Et-Tefsiru l-kebir</i> Fahrudina er-Razija: el-Bekare, 172-173; el-Bekare, 219 (Zabrana svinjskog mesa, zabrana alkoholnih pića). 12. Islam, "religije Knjige", paganizam: el-Hadždž, 17; el-Bekare, 142-143; el-Ma'ide, 82-83, 44; et-Tevbe, 29, el-Bekare, 170; en-Nedžm, 19-23. 13. Meleci, džini, ljudi: el-Mu'min, 7; en-Nedžm, 4-10; Sad, 1-76; el-Džinn, 1; el-Hidžr, 26-27; el-E'raf, 19-20. 14. Veliki grijesi, motivi djela, gomilanje imetka: en-Nisa', 31; Hud, 15-16; el-Bekare, 262-263; et-Tevbe, 34-45. 		

	15. Rezime i verifikacija prisustva studenata.
Ishodi učenja:	<p>Znanje: studenti stiču uvid u neke od najznačajnijih klasičnih tefsirskih tekstova.</p> <p>Vještine: razvijaju sposobnost da prepoznaju ključna pitanja koja razmatraju klasični tefsirski tekstovi.</p> <p>Kompetencije: stiču kompetenciju da s razumijevanjem čitaju i interpretiraju klasične tefsirske tekstove; da kritički evaluiraju glavne autore, teme i probleme klasičnih tefsirskih tekstova.</p>
Metode izvođenja nastave:	predavanje, prezentacije, čitanje, prevođenje i analiziranje tekstova
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p><i>Redovni:</i> Aktivnost na nastavi: 20 bodova; Prva parcijala 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova.</p> <p><i>Vanredni:</i> Seminarski rad: 20 bodova; Prva parcijala: 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova.</p>
Literatura:	<p>Obavezna: <i>Klasični tefsirski tekstovi</i>, prir. Almir Fatić, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, 2006.</p> <p>Dopunska: 1. Sejjid Kutb, <i>U okrilju Kur'ana</i>, 1-30, Sarajevo, 1996-2000. 2. <i>Tefsir Ibn Kesir</i>, skraćeno izdanje, Sarajevo, 2002. 3. Ibn Abbas, <i>Tefsir</i>, 1-6, Sarajevo, 2007. 4. Mahmud Šeltut, <i>Komentar Kur'an-ikerima (prvih deset džuzova)</i>, Sarajevo, 2007. 5. Ibn Džuzejj, <i>Olakšani komentar Kur'ana</i>, 1-6, Sarajevo, 2014. 6. Tefsir Imama Kurtubija, <i>Sveobuhvatni tumač kur'anskih poruka</i>, 1-4, Sarajevo, 2013-2017.</p>

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Hadis u hanefijskom mezhebu		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	doc. dr. hfz. Kenan Musić		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa glavnim odrednicama pozicije hadisa u hanefijskoj pravnoj školi i relaciji između tradicijske utemeljenosti mezheba i pojedinačnih hadiskih korpusa; upoznati studente sa pravnim pitanjima u kojima postoje različiti pristupi na temelju razumjevanja i primjene hadiskih tekstova; osposobiti studente na samostalno čitanje i razumijevanje pozicije hadisa u hanefijskoj pravnoj školi.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznavanje sa planom predavanja, literaturom i načinom ocjenjivanja studenata. Imam Ebu Hanife, život, djelo i metodologija deriviranje propisa. 2. Karakteristike i specifikumi pristupa imama Ebu Hanife hadisu, rad na polju hadisa i pozicija u rivajetu. Učenici imama Ebu Hanife i sened hanefijske pravne škole do bosansko-hercegovačke uleme. 3. Taharet i abdest, pristup hanefijske pravne škole i interpretacija hadiske argumentacije. 4. Potiranje po mestvama i čarapama – pravni stav hanefija i hadiski argumenti. 5. Skraćivanje i spajanje namaza općenito i tokom obreda hadža u hanefijskom mezhebu – hadiska argumentacija. 6. Svojstva namaza shodno hanefijskoj pravnoj školi i njihovo uporište u poslaničkoj tradiciji. 7. Učenje u namazu i vitr namaz u hanefijskoj pravnoj školi. 8. Prvi parcijalni ispit. 9. Imamet u hadisima – hanefijski pravni pristup. 10. Propisi o džamijama u hanefijskom mezhebu kroz hadise. 11. Zekat i sadekatul-fitr, osnovni propisi kod hanefija i argumenti u hadisu – prenošenje zekata iz mjesta gdje je prikupljen. 12. Vrste posta kod hanefija, post nafile i kada je obavezujući – argumenti iz hadisa Božijeg Poslanika, s.a.v.s. 13. Obaveznost hadža i njegove vrste kod hanefija i hadiski argumenti. 14. Uvjet velija u hanefijskoj školi u bračnom ugovoru, hadisi o uvjetovanju staratelja i njihova interpretacija. 15. Rezime gradiva. 		
Ishodi učenja:	<p>Znanje: studenti stiču uvid u neke od najznačajnijih fikhskih pitanja shodno hanefijskom mezhebu i njihovoj hadiskoj argumentaciji.</p> <p>Vještine: razvijaju sposobnost da prezentiraju hanefijske pravne stavove sa hadiskom argumentacijom.</p> <p>Kompetencije: stiču kompetenciju razumjevanja hanefijske pravne škole i poslaničkog nasljeđa kao njenog utemeljenja; da kritički evaluiraju</p>		

	pojedineteme pravne prirode i analiziraju njihove argumente u hadiskom korpusu.
Metode izvođenja nastave:	predavanje, prezentacije, čitanje, prevođenje i analiziranje tekstova
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p><i>Redovni:</i> Aktivnost na nastavi: 20 bodova; Prva parcijala 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova.</p> <p><i>Vanredni:</i> Seminarski rad: 20 bodova; Prva parcijala: 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova.</p>
Literatura:	<p>Obavezna: <i>Hrestomatija „Hadis u hanefijskoj pravnoj školi“ doc. dr. hfz. Kenan Musić (u pripremi)</i></p> <p>Dopunska: 1. Es-Sagrdži As'ad, <i>El-Fikh el-hanefijj ve edilletuhu, Mekteb al-Gazali, 1999.</i> 2. <i>Ez-Zuhajli Vehbe, El-Fikh el-islamijj ve edilletuhu, Dar el-fikr, Damask.</i> 3. -----, <i>El-Fikh el-hanefijj el-mujesser, Dar el-fikr, Damask, 2010.</i> 4. El-Mabedži Ali b. Zekerija, <i>El-Lubab fil-džami' bejnel-Kitab ves-sunnet, Mektebe el-Hakkanije.</i></p>

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Eš'arijsko-maturidijski akaid		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS kredita:
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 60 Predavanja: 30 Vježbe: 30		
Odgovorni nastavnik/ci	Prof. dr. Adnan Silajdžić Prof. dr. Rešid Hafizović Gosti predavači: prof. dr. Dževad Hodžić i prof. dr. Nusret Isanović		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Imajući u vidu da znatan dio muslimanske populacije, temeljem intelektualnoga nasljeđa, slijedi maturidijski akaid, ali i uvažavajući činjenicu da svojim teološkim sadržajima maturidijska škola mišljenja može ponuditi snažnu osnovu angažiranom muslimanskom artikuliranju religioznosti razvijane unutar savremenih teoloških, filozofijskih, kulturnih, te društveno-političkih izraza, krajnje je opravdano današnjim imamima, hatibima i muallimima predstaviti, s jedne strane, intelektualni kontekst u kojemu je nastala maturidijska interpretativna škola, te, s druge strane, izložiti osnovne karakteristike njenoga učenja, naročito one metodičke naravi, na čemu se i temelji njena puna relevantnosti u savremenosti. Pored toga, u praksi je izučavanje maturidijskoga akaida i u svijetu i u Bosni vazda podrazumijevalo komentiranje te upoređivanje teorija u njemu razvijenih, sa učenjima deriviranim iz eš'arijskog akaida, te bi, ponovno naglašavajući relevantnost svakodnevnoga iskustva, izučavanje maturidijske teologije bez eš'arijske tradicije, bilo nepotpuno. Osnovni ciljevi predmeta su: (a) upoznavanje sa muslimanskim odnosom prema znanosti i filozofiji u ranome i klasičnom periodu razvoja muslimanskoga mišljenja i (b) upoznavanje sa osnovnim učenjima te značajem eš'arijske i maturidijske teologije.</p>		
Tematske jedinice:	<p>1. Uvodne napomene I temat: Historija 2. Eš'arijska škola u Basri (pregled) 3. Maturidijska škola u memlučkoj i osmanskoj imperiji 4. Literatura i utjecaj na kasniju akaidsku misao II temat: Vjerovanje, znanosti i filozofija (VIII i IX v.) 5. Razumijevanje znanosti (<i>filozofija znanosti</i>) (prof. dr Dževad Hodžić) 6. Muslimansko mišljenje u VIII i IX v. – pregled 7. Religija i filozofija (primjer djela: „Ġāmi' al-ḥikmatayn“) (prof. dr Nusret Isanović) 8. Odnos filozofije i kelama (razumijevanje svijeta te čovjekove duše) 9. Vjerovanje i kreiranje koncepta „ortodoksije“ 10. (PREDISPIITNE VJEŽBE) III temat: Eš'arijsko-maturidijsko učenje 11. Učenje o Bogu i razumijevanje prirode svijeta 12. Spoznaja, vlastito uvjerenje i <i>taqlid</i> 13. Čovjek i njegov odnos prema historiji IV temat: Eš'arijsko-maturidijski akaid u Bosni 14. Zastupljenost i izučavanje eš'arijskog i maturidijskoga akaida 15. Savremene kritike i pitanje relevantnosti metoda eš'arijsko-maturidijskog filozofijsko-teološkog nasljeđa u savremenosti</p>		

Ishodi učenja:	Znanje: Vještine: Kompetencije:
Metode izvođenja nastave:	Predavanja Vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Esej - 20%, Parcijalni ispit I - 30% Završni ispit - 50%
Literatura:	<p>a) <i>obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adnan Silajdžić, Samir Beglerović, „Oporuka“ (<i>El-Vasijja</i>); „Pismo Ebu Hanife upućeno Osmānu el-Bettiju“, „El-Fikhu-l-ebzat“ (<i>Šire i jednostavnije razumijevanje</i>), u djelu: <i>Akaidaska učenja Ebu Hanife: Hanefijska tradicija tumačenja osnova islamskog vjerovanja</i>, Sarajevo, El-Kalem, 2016., 44.-97.; str. 153.-167.; 211.-216. 2. Adnan Silajdžić, „Epistemologija (spoznajna teorija imama Eš'arija)“, u djelu: <i>Filozofijska teologija Abu al-Hasana al-Aš'arija</i>, Sarajevo, Bosanski kulturni centar, 1999., str. 203.-213. 3. Mustafa Cerić, „Maturidijev utjecaj“, u djelu: <i>Korijeni sintetičke teologije u islamu: Ebu Mensur el-Maturidi (853-944)</i>, Sarajevo, El-Kalem, 2012., str. 241.-249. 4. Ahmed El Shamsy, „Društveno konstruiranje ortodoksnosti“, u djelu: <i>Kembridžski priručnik klasične islamske teologije</i>, Sarajevo, Međunarodni forum Bosna, br. 71-72, 2016., str. 108.-127. 5. Nerkez Smailagić, „Znanost u islamskoj kulturi“, u djelu: <i>Klasična kultura islama</i>, Zagreb, 1973., vlastita naklada, tom I, str. 108.-114. 6. Srđan Lelas, „Filozofija znanosti“, u djelu: <i>Promišljanje znanosti</i>, Zagreb, Hrvatsko filozofsko društvo, 1990., str. 190.-194 (UKUPNO: str. 125) <p>b) <i>dopunska</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rešid Hafizović, <i>Teološki traktati 1: Tumačenje osnova islamske vjere</i>, Zenica, Bemust, 1996. 2. Adnan Silajdžić, <i>Filozofijska teologija Ebu al-Hasana al-Aš'arija</i>, Sarajevo, Bosanski kulturni centar, 1999. 3. Samir Beglerović, „Nauk“, u knjizi: <i>'Abd al-Qādir al-Ġaylānī i derviški red kaderija</i>, Sarajevo, Fakultet islamskih nauka i Hadži Sinanova tekija, 2009., str. 181.-280.

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Savremeni islamski pokreti		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS kredita:
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 45		
Odgovorni nastavnik	Prof. dr. Ahmet Alibašić		
Preduslov za upis:	Nijedan		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Ovaj predmet pruža uvid u islamske pokrete i ličnosti, njihova učenja i tekstove 20. i ranog 21. st. Analiziraju se odgovori na izazove modernizma, postmodernizma, kolonijalizma i neokolonijalizma koji se referiraju na islamske termine i pojmovlje.</p> <p>S obzirom na prisustvo različitih interpretativnih tokova u BiH i, šire, Evropi, neophodno je da polaznici programa ostvare uvid u njih, kako bi mogli adekvatno razumjeti njihove ciljeve, odlike, metode djelovanja i međusobne razlike.</p>		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Glavne teme savremene islamske misli: vjerski autoritet i istina, šerijat i država. 2. Tendencije u savremenom islamu 3. Skolastički tradicionalisti 4. Selefije 5. Modernisti 6. Reformisti 7. Neoharidžizam 8. Revizija i parcijalni ispit 9. Harizmatski pokreti 10. Islamizam 11. Postislamizam 12. 'Islamski sekularizam' 13. Islamski pokreti otpora 14. Tenzije i konvergencije 15. Rekapitulacija 		
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Student poznaje različite trendove na savremenoj islamskoj sceni;</p> <p><i>Vještine:</i> Student prepoznaje aktivnosti i ideje različitih pokreta u svome okruženju;</p> <p><i>Kompetencije:</i> Student je sposoban učiti u konstruktivan dijalog sa prepoznatim idejama i kritički se pozicionirati u odnosu na njih u svom radu.</p>		
Metode izvođenja nastave:	2 sata predavanja i jedan sat seminara		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Učešće u nastavi 10%, esej 25%, parcijalni 30%, i završni ispit 35% konačne ocjene.		
Literatura:	<i>Obavezna:</i> Ahmet Alibašić, „Savremeni islamski pokreti“ (<i>hrestomatija</i>), u pripremi		

	<p>Dopunska:</p> <p>Abu-Rabi', Ibrahim M., ed., <i>The Blackwell Companion to Contemporary Islamic Thought</i>, Blackwell Publishing, 2006.</p> <p>Belkeziz, Abdelilah, <i>The State in Contemporary Islamic Thought: A Historical Survey of the Major Muslim Political Thinkers of the Modern Era</i>, I.B. Tauris, 2009.</p> <p>Cesari, Jocelyne (ed.), <i>The Oxford Handbook of European Islam</i>, Oxford: Oxford University Press, 2015.</p> <p>El-Affendi, Abdelwahab, <i>The People on the Edge: Religious Reform and the Burden of the Western Muslim Intellectual</i>, London, IIT, 2010.</p> <p>Husain, Mir Zohair, <i>Global Islamic Politics</i>, New York, Longman, 2003.</p> <p>Karčić, Fikret, <i>Društveno-pravni aspekt islamskog reformizma</i>. Sarajevo, Pew Research Center, „Muslims and Islam“, http://www.pewresearch.org/topics/muslims-and-islam/</p> <p>Ramadan, Tariq, <i>Western Muslims and the Future of Islam</i>, Oxford University Press, 2004.</p> <p>Saeed, Abdullah. <i>Islamic Thought: An Introduction</i>, Routledge, 2006.</p> <p>Taji-Farouki, Suhail Basheer M. Nafi (eds.), <i>Islamic Thought in the Twentieth Century</i>. London: I.B. Tauris, 2004.</p>
--	---

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Kiraet		
Ciklus: Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS kredita: 4
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorninastavnik/ci	Prof. dr. hfz. Dževad Šošić		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je da se studenti teorijski i praktično upoznaju sa najvažnijim aspektima izučavanja kiraeta, tedžvida i hifza kao i stručnom literaturom na bosanskom i arapskom jeziku.		
Tematskejedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod u nauku o kiraetima i mushafskom pravopisu 2. Kodifikacije mushafa 3. Poboljšanja i standardizacija kur'anske ortografije 4. Vrste i pravila kur'anskog pravopisa 5. Aspekti kiraetske argumentacije 6. Kiraetske i pravopisne specifičnosti kur'anskog teksta prema Hafsovom rivajetu 7. Usklađivanje tedžvidskih varijanti u Hafsovom rivajetu 8. Tedžvidska analiza sure <i>el-Kehf</i> 9. Kiraetsko-tefsirska analiza sure <i>el-Mulk</i> 10. Učenje hifza kod nas i u svijetu 11. Komparacija između Durijevih rivajeta u Kisa'ijevom kiraetu 12. Utjecaj kiraeta na promjene u pauzalnim formama 13. Šatibi i njegovo djelo <i>Hirz el-Emani</i> 14. Teorija o utvrđivanju završetka kur'anskih ajeta 15. Kur'anski vird 		
Ishodiucenja:	<p>Znanje: Studenti će znatno proširiti svoje znanje iz teorije kiraeta i tedžvida u odnosu na I. ciklus.</p> <p>Vještine: Studenti će bolje ovladati praktičnim finesama tedžvida u odnosu na I. ciklus.</p> <p>Kompetencije: Studenti će biti osposobljeni za samostalni istraživački rad na području tedžvidske i kiraetske nauke.</p>		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja Vježbe		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Prisustvo i aktivnost – 5 bodova Tedžvidsko čitanje i analiza kur'anskog teksta – 25 bodova Parcijalni ispit 1. – 30 bodova Parcijalni ispit 2. – 40 bodova		
Literatura:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kur'an, a.š. 2. Hfz. Fadil Fazlić: <i>Tedžvid I – Pravila o učenju Kur'ana</i>, a. š., El-Kalem, Sarajevo, 1997., od 11. – 133. str. 3. Hfz. Dževad Šošić, <i>Veza između kiraeta i osmanove ortografije Kur'ana</i>, El-Kalem i FIN, Sarajevo, 2005., od 25. – 127. str. 		

4. Hfz. Dževad Šošić, *Kiraeti u tefsiru El-Džami' li ahkami'l-Kur'an imama Kurtubija*, FIN i El-Kalem, Sarajevo, 2014. (374. str.)

Dopunska:

1. Abdul-Aziz Drkić, *Tedžvid – Predajni putevi Hafsovog rivajeta*, FIN, Sarajevo, 2017. (152 str.)

2. Dr. Rihab Šeqiqi: *Hilje et-tilave*, El-Hej'e el-alemijje, Džedda, 2008., 85 – 215 str.

3. Abdulfettah el-Mersafi, *Hidajetu'l-Kari*, Mekteba et-Tajjiba, Medina, bez godine izdanja, od 75.- 362. str.

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Metodi istraživanja		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezan	Ukupan broj sati: 75 Predavanja: 30 Seminar: 15 Vježbe: 30		
Odgovorninastavnik/ci	Doc. dr. Nedim Begović		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Predmet treba da studentima pruži teorijska znanja i vještine neophodne za istraživanje u islamskim naukama, uključujući osposobljavanje studenata za samostalno istraživanje.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznavanje s planom predavanja. Ključni pojmovi metodologije istraživanja u islamskim naukama: metod, metodologija, istraživanje i islamske nauke 2. Izrada istraživačkog projekta u islamskim naukama I. 3. Izrada istraživačkog projekta u islamskim naukama II. 4. Metod tekstualne analize I. 5. Metod tekstualne analize II. 6. Historijski metod. 7. Komparativni metod. 8. Etnografski metod. 9. Bibliotečko istraživanje. 10. Izabrana referentna djela za istraživanje u islamskim naukama. 11. Presentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 12. Presentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 13. Presentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 14. Presentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 15. Rezime 		
Ishodi učenja:	<p>Studenti će nakon odslušanog i položenog predmeta biti u stanju da:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) definiraju i pojasne ključne pojmove metodologije istraživanja u islamskim naukama; b) diferenciraju i objasne ulogu svake od pojedinih faza istraživačkog postupka; b) elaboriraju ulogu različitih metoda u istraživanju na polju islamskih disciplina; c) konsultiraju referentna djela za istraživanja na polju islamskih nauka; d) urade istraživački projekat na polju islamskih nauka; e) pripreme sinopsis magistarskog rada. 		
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanja - Presentacije - Tekstualne analize - Radionice - Vježbe i dr. 		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p>Zadaće na vježbama i/ili seminaru: 20 % Istraživački projekat u islamskim naukama: 50 % Završni ispit: 30 %</p>		

	<p>Student je obavezan na svim provjerama znanja, vještina i sposobnosti ostvariti minimalno 55 % od predviđenog broja bodova. Konačna ocjena formira se sabiranjem bodova ostvarenih u okviru različitih provjera znanja.</p>
<p>Literatura:</p>	<p><i>Obavezna:</i> Karčić, Fikret, <i>Metodi istraživanja u islamskim naukama</i>, Sarajevo: El-Kalem i CNS, 2013., 106 str.</p> <p><i>Dopunska:</i> 1. Louay Safi, <i>Izvori znanja: komparativna studija o islamskim i zapadnim metodima istraživanja</i>, Sarajevo: El-Kalem, 2013., 269 str. 2. 'Abdulvehhab Ibrahim Ebu Sulejman, <i>Kitabetu-l-bahsi-l-'ilmijij ve mesadiru-d-dirasati-l-islamijije</i>, Daru-š-šuruk, 1986., 679 str.</p>

2. semestar: silabusi obaveznih predmeta

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Islamsko dušebrižništvo		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	Prof. dr. Aid Smajić		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Ovaj predmet predstavlja uvod u islamsku duhovnu brigu u institucionalnom okruženju, baveći se pritom teorijskim i aplikativnim aspektima i pitanjima ove prakse. Predmet ovog kolegija pozicioniran je u tačci susretanja islamske teologije i društveno-humanističkih nauka. Kao takav, on razmatra višedimenzionalnu procjenu i diferencijalnu primjenu različitih duhovnih, terapijskih, suportivnih i obrazovnih strategija u kontekstu duhovne brige o pojedincima koji borave u institucionalnim okruženjima u svojstvu korisnika njihovih usluga.</p> <p>Cilj predmeta stoga je 1) upoznati studente sa značenjem dušebrižništva u islamskoj konstitutivnoj i interpretativnoj tradiciji, savremenom institucionalnom okruženju te mogućnostima i izazovima njegove prakse, i 2) upoznati studente sa načinima procjene duhovno-psihološkog stanja klijenta i sa primjenom različitih duhovnih, terapijskih, suportivnih i obrazovnih strategija u kontekstu duhovne brige o korisnicima institucionalnih usluga.</p>		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod: islamska duhovnost i duhovna skrb 2. Kompetencije muslimanskog dušebrižnika: ličnost i vještine 3. Načini procjene u islamskom dušebrižništvu 4. Intervencije u islamskom dušebrižništvu 5. Profesionalna etika i dušebrižništvo 6. Razumijevanje iskušenja u islamu 7. Islam, duhovnost, palijativna briga, tugovanje i kriza 8. Islamsko dušebrižništvo u zdravstvenom okruženju 9. Islamska duhovna skrb u ustanovama za mentalno zdravlje 10. Islamska duhovna skrb u korektivnim ustanovama i vojsci 11. Islamska duhovna skrb u školstvu 12. Islamska duhovna skrb i porodično nasilje 13. Islamska duhovna skrb među „specifičnim“ populacijama 14. Dušebrižništvo u zajednici 15. Rekapitulacija 		
Ishodi učenja:	<i>Znanje:</i> Studenti će moći pojasniti značenje dušebrižništva u islamskoj tradiciji, objasniti mogućnosti i izazove njegove prakse u savremenim		

	<p>okolnostima, kao i načine procjene duhovno-psihološkog stanja klijenta i primjene različitih duhovnih, terapijskih, suportivnih i obrazovnih strategija u kontekstu duhovne brige o korisnicima institucionalnih usluga.</p> <p><i>Vještine:</i> Studenti će moći prepoznati duhovno-psihološki profil sagovornika i znati primijeniti različite duhovne, terapijske, suportivne i obrazovne tehnike.</p> <p><i>Kompetencije:</i> U kontekstu duhovne brige o korisnicima institucionalnih usluga, studenti će moći primijeniti usvojena dijagnostička, savjetodavna i psihoterapijska saznanja i vještine.</p>
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanja - Seminari - Diskusija - Vježbe „uloga“
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Prisustvo, učešće u nastavi i grupnim aktivnostima 30%, seminarski radovi 30 %, drugi parcijalni ispit 40%
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ahmed, S. and Amer, M.M. (Eds.). <i>Counseling Muslims: Handbook of Mental Health Issues and Interventions</i>. New York: Taylor and Francis Group, 2012. - Dwairy, Marwan. <i>Counselling and Psychotherapy with Arabs and Muslims: A Culturally Sensitive Approach</i>. New York: Teachers College Press, Columbia University, 2006. - Gilliat-Ray, Sophie, Ali, Mansur, and Pattison, Stephen. <i>Understanding Muslim Chaplaincy</i>. Surrey, U.K.: Ashgate Publishing Ltd., 2013. - Rahman, Fazlur. <i>Health and Medicine in the Islamic Tradition</i>. New York: The Crossroad Publishing Company, 1987. - Sheikh, A. & Gatrad, A.A. <i>Caring for Muslim patients (2nd edition)</i>. Redcliff Publishing, 2000. - Cooper-White, P. <i>Many Voices: Pastoral Psychotherapy in Relational and Theological Perspective</i>. Minneapolis, MN: Fortress Press, 2007. <p><i>Dopunska:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Abu-Ras, Wahida. "Chaplaincy and Spiritual Care Services: The Case for Muslim Patients." <i>Topics in Integrative Health Care</i> 2 (2) (2011): 1-16. - Ahdar, Rex Tauati. "A Real Threat Or A Mere Shadow? School Chaplaincy Programs and the Secular State." <i>University of Queensland Law Journal</i> 33 (1) (2014): 29-41. - Ashy, M. A. "Health and Illness from an Islamic Perspective." <i>Journal of Religion and Health</i>, 38 (3) (1999): 241-258. - Ayoub, Mahmoud. <i>Redemptive Suffering in Islam: A Study of the Devotional Aspects of 'Ashura' in Twelver Shi'ism</i>. The Hague: Mouton, 1978. - Baobaid M. & Hamed, G. <i>Addressing Domestic Violence in Canadian Muslim Communities: A Training Manual for Muslim</i>

	<p><i>Communities and Ontario Service Providers</i>. London, ON: Muslim Resource Centre for Social Support and Integration, 2010.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beckford James A and Cairns. Ilona C.M. "Muslim Prison Chaplains in Canada and Britain." <i>The Sociological Review</i> 63 (2015): 36–56. doi: 10.1111/1467-954X.12224 - Bryson, Ken, "Guidelines for Conducting a Spiritual Assessment." <i>Palliative & Supportive Care</i> 13 (1) (2015): 91-98. doi: 10.1017/S147895151300045X - Chaudry, Ayesha S. <i>Domestic Violence and Islamic Tradition: Ethics, Law, and the Muslim Discourse of Gender</i>. Oxford: Oxford University Press, 2013. - El-Islam, M. F. "Islamic Religion and Traditional Healers' Contribution to Mental Health and Well-Being." In <i>Psychiatrists and Traditional Healers: Unwitting Partners in Global Mental Health</i>, edited by Mario Incayawar, Ronald Wintrob, Lise Bouchard, and Goffredo Bartocci. 197-205. Oxford: Willey-Blackwell. 2009. - Hamdan, A. "A Case Study of a Muslim Client: Incorporating Religious Beliefs and Practices." <i>Journal of Multicultural Counseling and Development</i> 35 (2007): 92-100. - Hamjah, Salasiah Hamin & Akhir, Noor Shakirah Mat. "Islamic Approach in Counseling," <i>Journal of Religion and Health</i> 53 (2014): 279-289. - Gilliat-Ray, Sophie, Ali, Mansur, and Pattison, Stephen. <i>Understanding Muslim Chaplaincy</i>. Surrey, U.K.: Ashgate Publishing Ltd., 2013. - Isgandarova, N. "The Crescent of Compassionate Engagement: Theory and Practice of Islamic Spiritual Care." In <i>Multifaith Views in Spiritual Care</i>, edited by Daniel S. Schipani, 109-130. Waterloo: Pandora Press, Society for Intercultural Pastoral Care and Counseling, 2013. - Isgandarova, N. "Islamic Spiritual Care in a Health Care Setting." In <i>Spirituality and Health: Multidisciplinary Explorations</i>, edited by A. Meier, T. O'Connor and P. VanKatwyk, 85-104. Waterloo: WLU Press, 2005. - Isgandarova, N. "Canadian Licensing Changes and the Anticipated Impact on Islamic Spiritual Care and Counseling Practice in Ontario." <i>Journal of Pastoral Care and Counseling</i> 68 (3) (2014): 1-9. doi: 10.1177/154230501406800307 - Isgandarova, N. "Effectiveness of Islamic Spiritual Care: Foundations and Practices of Muslim Spiritual Care Givers." <i>The Journal of Pastoral Care & Counseling</i> 66 (3) (2013): 1-16. doi: 10.1177/154230501206600304 - Jihad Levine, S.E. "Muslim Chaplains in America: Voices from the First Wave." <i>Reflective Practice: Formation and Supervision in Ministry</i> 29 (2012): 142-147. - Kobeisy, Ahmed Nezar. <i>Counseling American Muslims: Understanding the Faith and Helping the People</i>. Westport, Conn.: Praeger Publishers, 2004. - Lawson, Kenneth. "Doctrinal Tension: The Chaplain and Information Operations." <i>Military Intelligence Professional Bulletin</i> 35 (2) (2009): 24-31.
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Mattson, Ingrid. "Dignity and Patient Care: An Islamic Perspective." <i>The Yale Journal for Humanities in Medicine</i>, 2002. Available at: http://info.med.yale.edu/intmed/hummed/yjhm/spirit/dignity/imattson.htm - Osman M. Ali, Milstein, Glen, and Marzuk, Peter M. "Imam's Role in Meeting the Counseling Needs of Muslim Communities in the United States." <i>Psychiatric Services</i> 56 (2005): 202-205. - Stoll, R.I. "Guidelines for Spiritual Assessment." <i>The American Journal of Nursing</i> 79 (9) (1979): 1574-1577. - Shehu, S. <i>Towards an Islamic Perspective of Developmental Psychology</i>. 2002. Retrieved from: http://www.islamonline.net/english/Contemporary/2002/05/article7-a.shtml - Stone, Howard. <i>Crisis Counselling</i>. Minneapolis: Fortress Press, 2009.
--	---

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Savremeno komuniciranje		
Ciklus: II	Godina: V	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorninastavnik/ci	Nastavnik komunikologije		
Preduslovzaupis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa komunikacijom općenito, razvojem komuniciranja i savremenim komuniciranjem. Specifični izazovi komunikacije u savremenom dobu, novi kanali komunikacije, razvoj komunikacijskih tehnologija i tendencije u ovoj oblasti. Vjera i savremeno komuniciranje, društvene mreže, virtualni prostor i mogućnosti korištenja novih modusa. Komuniciranje između tradicije i modernosti. Interkulturalno komuniciranje, konflikt i transkulturalna medijacija.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa načinom nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja. Historija komunikologije i razvoj ljudskog komuniciranja. Pozicija komunikacije u učenju islama i glavne karakteristike komuniciranja kroz Kur'an i sunnet. 2. Društvene funkcije komunikacije u ambijentu inteligentnog prostora kojeg pružaju suvremene informacijske i komunikacijske tehnologije. Vizualne i mentalne transformacije i interpretacije komunikacijskog signala. 3. Kritička teorija društva. Medijska kulturna industrija. Emancipatorno i represivno korištenje medija. Estetička teorija masovnog komuniciranja 4. Informacijske i komunikacijske tehnologije u "informacijskom društvu", nove tehnologije i ambijent inteligentnog prostora, društvene, političke i ekonomske refleksije savremenog komuniciranja. 5. Društvene mreže i njihov utjecaj na savremeno komuniciranje. 6. Novi mediji i utjecaj na sistem obrazovanja i odgoja djece i omladine. 7. Edukacija o islamu na internetu, društvenim mrežama i online platforme poučavanja 8. Prvi parcijalni ispit. 9. Teorije o mas medijima, temeljni pojmovi i tendencije. 10. Islamska zajednica u BiH i savremeno komuniciranje, iskustva, prakse i institucionalni odgovori. 11. Savremeno komuniciranje i društveni aktivizam. 12. Islamske nauke i savremeni mediji. 13. Globalizacija i komunikacija, perspektive komunikacije i izazovi pred vjerskim identitetima. 14. Etika komuniciranja, religijske norme i savremeni trendovi. Zahtjevi etike komuniciranja u savremenom dobu i refleksije na religijska učenja. 15. Rezime gradiva. 		

Ishodičenja:	<p>Znanje: studentističuvid u savremeno komuniciranje, savremene komunikacijske kanale i refleksije tehnološkog napretka na komuniciranje.</p> <p>Vještine: razvijaju sposobnost da komuniciraju u savremenom kontekstu.</p> <p>Kompetencije: stiču kompetenciju razumjevanja komunikacije, njenog historijskog razvoja i savremenih znanja i vještina komuniciranja.</p>
Metode izvođenja nastave:	predavanje, prezentacije, čitanje, prevodenje i analiziranje teksta
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p><i>Redovni:</i> Aktivnost na nastavi: 20 bodova; Prva parcijala: 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova.</p> <p><i>Vanredni:</i> Seminarski rad: 20 bodova; Prva parcijala: 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova.</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i> Baran, S., D. Davis, (2012), Mass Communication Theory - Foundations, Ferment, and Future, Wadsworth, Cengage Learning, Boston, (Systems theories of communication processes: 182-187) Daniel C. Hallin and Paolo Mancini (2012), Comparing Media Systems Beyond the Western World, Cambridge University Press Radojković Mirosljub, Stojković Branimir, (2008) Informaciono komunikacioni sistemi, CLIO, Beograd Vočkić-Avdagić, J. (2002), Savremene komunikacije ne/sigurna igra svijeta, FPN Sarajevo (II dio) Vreg, F., (1991) Demokratsko komuniciranje, FPN, Sarajevo, (Odgovorni nastavnik će studentima dati prevedene i/li prerađene dijelovi knjiga koje nisu na maternjem jeziku, a obavezne su za ispit.)</p> <p><i>Dopunska:</i> Tabš S. (2013). Komunikacija – principi i kontekst. Clio, Beograd (poglavljje Proces komunikacije) Radojković M. Đorđević T. (2001). Osnove komunikologije. Čigoja. Beograd (Poglavljje Šta je komunikologija) Tomić Z. (2003). Komunikologija. (Poglavljja: Predmet komunikologije, Struktura komunikativnog procesa, Tipovi komunikacije, Pojam javnosti i javnog mnijenja, Publika) Kečo Isaković Emina (2006). Izazovi mass medija. TKD Šahinpašić Sarajevo Turčilo L. (2006). Online komunikacija i offline politika u BiH. Internews. Sarajevo (poglavljje Online sfera sfera interneta) Talanga Josip – Uvod u Etiku, Hrvatski studij Zagreb 1999. Korni Danijel, Etika informisanja, Klio Beograd, 1999. Dey Luis- Etika u medijima, Medija centra Plus Beograd 20</p>

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Rad sa mladima i osobama s posebnim potrebama		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja Vježbe Seminari	
Odgovorni nastavnik/ci	Doc. dr. Kenan Musić i doc. dr. Haris Cerić		
Preduslov za upis:	Nema predmeta kao uslov		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Upoznavanje studenata sa utemeljenjem inkluzivnosti osoba s posebnim potrebama i u religijskoj perspektivi (ključnim terminološkim određenjima u klasičnim izvorima islama, kur'anskim i sunnetskim polazištima prema osobama s posebnim potrebama).</p> <p>Upoznati studente sa ključnim pojmovima, novim tendencijama i suvremenim saznanjima vezanim za odgoj i obrazovanje osoba s poteškoćama u razvoju, odnosno osoba sa posebnim potrebama.</p> <p>Upoznati studente sa savremenim spoznajama o djelotvornim pristupima odgoju i obrazovanju osoba s posebnim potrebama</p> <p>Potaknuti senzibilitet i razviti vještine za odgovarajuću stručnu pomoć koja se može pružiti osobama s posebnim potrebama</p>		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rad na polju odgoja omladine, obaveza zajednice prema mladima shodno učenju islama. Poslanikov, s.a.v.s., model pozivanja vrijednostima i sistem djelovanja utemeljen na vrijednostima. 2. Specifični izazovi rada sa mladima općenito i u bosansko-hercegovačkom kontekstu posebno. Mladi i njihovi interesi u savremenom dobu, emocionalne i intelektualne veze u životu omladine. 3. Metode rada sa mladima kroz džemat, mektebe i klasične kanale komunikacije. 4. Virtualni svijet i rad sa mladima kroz informatičke platforme, društvene mreže i savremene oblike komunikacije. 5. Najbolje prakse u radu sa mladima u BiH, iskustva institucija Islamske zajednice i nevladinog sektora. 6. Ideologije savremenog doba i njihov utjecaj na omladinu sa posebnim osvrtom na refleksije na islamski sistem vrijednosti. 7. Duhovni odgoj omladine između praksi prošlosti i potreba muslimanske savremenosti. 8. Provjera znanja studenata 9. Terminološka određenja u klasičnim izvorima islama koja upućuju na osobe s posebnim potrebama, osobe u nepovoljnom položaju. 10. Kur'anska i sunnetska polazišta prema osobama s posebnim potrebama. 11. Razumijevanje osnovnih pojmova vezanih za koncept inkluzije osoba s potrebnim potrebama i historijsko utemeljenje inkluzije (odnos kroz historiju prema osobama sa posebnim potrebama; periodizacija odnosa prema osobama posebnih potreba; od medicinskog modela do „nove paradigme“; razgraničavanje koncepata integracije i inkluzije). 		

	<p>12. Sedmica: Teorijska polazišta inkluzivnog obrazovanja i stvaranje inkluzivne kulture (od pokreta do teorije; kulturalni kontekst; doprinosi kulturalno osjetljive pedagogije; principi i etičko utemeljenje inkluzivnog obrazovanja; nivoi inkluzije; inkluzivno društvo, obrazovne institucije, inkluzivne vrijednosti, politika i praksa).</p> <p>13. Sedmica: Stvaranje inkluzivne kulture (školski, lokalni i državni nivo; novi zahtjevi - inkluzivni nastavnici, učionice, škole, religijske zajednice, inkluzivno društvo; inkluzivne vrijednosti, politika i praksa).</p> <p>14. Sedmica: Socio-pedagoška polazišta inkluzivnog obrazovanja (sociološki aspekt; socio-lingvistički aspekt; pedagoško-komunikacijski aspekt).</p> <p>15. Sedmica: Prepoznavanje posebnih potreba i poduzimanje aktivnosti (smetnje u intelektualnom razvoju; auditivne smetnje; govorne smetnje; tjelesne insuficijencije, problemi u ponašanju, problemi u čitanju, pisanju i računanju).</p>		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Usvojiti osnovna znanstvena utemeljenja i savremena saznanja vezana za odgoj i obrazovanje osoba s posebnim potrebama, naučnu i stručnu terminologiju. ▪ Razumjeti različite oblike posebnih potreba osoba, procesa njihove stigmatizacije, marginalizacije i isključivanja, kao i mogućnosti njihovog uključivanja u redovne odgojno-obrazovne ustanove i društvo općenito na temelju njihovih prava. ▪ Razumjeti različite metode i djelotvorne pristupe religijskog odgoja i obrazovanja osoba s posebnim potrebama. ▪ Analizirati kur'anska i sunnetska polazišta prema osobama s posebnim potrebama. 		
Metode izvođenja nastave:	<p>Predavanja Seminari i radionice Vježbe Timski rad Samostalni zadaci Praktični rad</p>		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Prisustvo i aktivnost studenata	5,5	10
	Individualni/timski projekat	22	40
	Završni ispit (pismeni i usmeni).	27,5	50
Literatura:	<p>Obavezna:</p> <p>Hisham Altalib, Vodič za islamsko djelovanje, prevela Velida Selmanagić, IZ u BiH, Udruženje ilmijje, Sarajevo, 2000, Bazna, S.M. and Hatab, T.A. 2005. Disability in the Quran: The Islamic alternative to defining, viewing and relating disability.</p>		

Journal of Religion, Disability and Health, 9(1): 5–27. [\[Taylor & Francis Online\]](#)

Cerić, H., Alić, A. (2005). *Temeljna polazišta inkluzivnog obrazovanja*. Zenica: Hijatus

Tarik Ramadan, *Radikalna reforma*, El-Kalem, Sarajevo.

Dopunska:

1. Zečić, S., Jeina, Z. (2006). *Nastavnik u inkluzivnom okruženju*. Fojnica: Štamparija Fojnica.
2. Suzić, N. (2007). *Uvod u inkluziju*. Banja Luka: XBS.
3. Čolić, T. (2008). *Smisao i sadržaj inkluzivnog obrazovanja u savremenim uslovima kod nas*. Banja Luka: Art Print.
4. Booth et al. (2000). *Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*. Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education.
5. Daniels, E.A., Johnsen, B.H. (2007). *Razred u pravcu inkluzije*. Sarajevo: Connectum.
6. Saifer, S., i ostali (2000). *Individualizirana nastava u ranom odgoju djece*. Sarajevo: Step by Step.
7. Stafford, K. (2000). *Stvaranje inkluzivnih učionica: uključivanje djece s posebnim potrebama u redovne vrtiće*. Sarajevo: Step by Step.
8. Zbornik radova, (2003). *Inkluzija u školstvu BiH*. Sarajevo: TEPD.
9. Ghaly, M. (2008). Physical and spiritual treatment of disability in Islam: Perspectives of early and modern jurists. *Journal of Religion, Disability & Health*, 12(2): 105–143. [\[Taylor & Francis Online\]](#)
10. Ghaly, Mohammed (2008). *Islam and disability: perspectives in islamic theology and jurisprudence (Doctoral Thesis)*. Islamic Theology, Faculty of Religious Studies, Leiden University. <https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/12617>
11. Isra Bhatti, Asad Ali Moten, Mobin Tawakkul, and Mona Amer. [Disability in Islam: Insights into theology, law, history, and practice](#). Poglavlje 13 u knjizi: Martha E. Banks Ph.D., Mariah S. Gover, Elizabeth Kendall, Catherine A. Marshall (editors) 2009. *Disabilities: Insights from across Fields and around the World [3 volumes]*. Praeger publishers, London.

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Religija i pravo		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorninastavnik/ci	Doc. dr. Nedim Begović		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Istraživanje religijske dimenzije prava i pravne dimenzije religije. Razmatraju se poimanje religije u pravu, historijski razvoj ideje slobode religije, međunarodni i domaći sistem zaštite prava na slobodu religije, odnosi države i religije u komparativnom ustavnom pravu i odnosi prava na slobodu religije i drugih ljudskih prava.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznavanje s planom predavanja. Definiranje religije u pravu. 2. Historijski razvoj ideje slobode religije. 3. Međunarodna i domaća zaštita slobode religije. 4. Modeli odnosa države i religije u komparativnom ustavnom pravu. 5. Islam i zapadnoevropski modeli odnosa države i religije. 6. Sloboda vjerovanja i vjerskog govora. 7. Iskazivanje religije i njena dopuštena ograničenja. 8. Parcijalni ispit I 9. Individualna savjest i država. 10. Odnos prava na slobodu religije i drugih ljudskih prava 11. Religijska autonomija. 12. Saradnja države i religijskih zajednica. 13. Religijsko obrazovanje u školama. 14. Religija i politika. 15. Rezime 		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog i položenog predmeta student će biti u stanju da: <ol style="list-style-type: none"> a) predstave i protumače najvažnije odredbe međunarodnih i domaćih pravnih dokumenata koje garantiraju pravo na slobodu religije i pravo na nediskriminaciju na osnovu religije ili uvjerenja; b) objasne kako funkcioniraju međunarodni i domaći mehanizmi pravne zaštite slobode religije; c) elaboriraju historijski razvoj ideje slobode religije; d) diferenciraju različite modele uređenja odnosa između države i religije u komparativnom ustavnom pravu; e) analiziraju ključne komponente normativnog jezgra prava na slobodu religije, kao što su sloboda vjerovanja i vjerskog govora, sloboda iskazivanja religije i dr. služeći se konkretnim primjerima iz prakse domaćih i međunarodnih sudova; f) diskutiraju o područjima preklapanja ali i tenzijama između prava na slobodu religije i drugih ljudskih prava. 		

Metode izvođenja nastave:	-Predavanja - Prezentacije - Analize tekstova (deklaracije i konvencije o ljudskim pravima, zakoni, podzakonski akti, sporazumi države i vjerskih zajednica, sudske odluke itd.) - Radionice - Vježbe i dr.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Seminarski rad: 20 % Aktivnost na predavanjima: 10 % Parcijalni ispit I: 35 % Parcijalni ispit II: 35 %
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Karčić, Fikret, <i>Religija i pravo: kratak uvod</i>, Connectum, Sarajevo, 2011., 70 str. 2. Begović, Nedim, "Ustavni okvir i Zakon o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u BiH", u: Edin Šarčević i Drago Bojić (ur.), <i>Sekularnost i religija: BiH i regija</i>, Fondacija Centar za javno pravo, Sarajevo, 2015., str. 71-98. 3. <i>Sloboda vjere ili uvjerenja: priručnik</i>, ur. Tore Lindholm (i dr.), prijevod: Nedim Begović i Azra Mulović, CNS, Sarajevo, 2015., str. 67-86, 139-242, 299-354. 4. Odredbe o pravu na slobodu religije i nediskriminaciji na osnovu religije ili uvjerenja u ključnim međunarodnim i domaćim pravnim dokumentima <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Religija i pravo: hrestomatija</i>, priredio: Fikret Karčić, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, Sarajevo, 2004. 2. Kovačević, Emir, <i>Sloboda vjere u praksi Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu</i>, Friedrich-Naumann-Stiftung für die Freiheit Bosnien-Herzegowina, Sarajevo, 2013. 3. Kovačević, Emir, <i>Sloboda vjere na radnom mjestu u SAD</i>, CNS, Sarajevo, 2015. 4. <i>Sloboda vjere ili uvjerenja: priručnik</i>, ur. Tore Lindholm (i dr.), prijevod: Nedim Begović i Azra Mulović, CNS, Sarajevo, 2015. (poglavlja koja nisu svrstana u obaveznu literaturu). 5. <i>Religija i sekularna država</i>, urednik: Ahmet Alibašić, Fondacija Konrad Adenauer, European Abrahamic Forum i Međureligijski institut u BiH, Sarajevo, 2007. 6. Begović, Nedim, „Iskazivanje vjere na radnom mjestu: presude Evropskog suda za ljudska prava o predstavkama muslimanskih apelanata“, <i>Context</i>, I/2014., br. 2, str. 21-38. 7. Begović, Nedim, „Definiranje slobode religije u savremenoj islamskoj misli“, <i>Zbornik radova</i>, Univerzitet u Sarajevu - Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2015., br. 18/2014., str. 133-142.

	<p>8. Begović, Nedim, „Institucionalizacija islama iz perspektive evropskih standarda o autonomiji vjerskih zajednica”, <i>Novi Muallim</i>, Udruženje ilmijje Islamske zajednice u BiH, Sarajevo, XVI/2015, br. 63, str. 22-29.</p> <p>9. Begović, Nedim, „Vjerski simboli u javnoj sferi: uporednopravna perspektiva”, <i>Novi Muallim</i>, Udruženje ilmijje Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, XII/2011., br. 45, str. 43-50.</p>
--	--

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Upravljanje projektima		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Praksa: 15		
Odgovorninastavnik	Doc. dr. Dženan Kulović		
Preduslov za upis:	Menadžment za imame		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznati studente sa osnovnim karakteristikama projekta, vrstama projektne dokumentacije, procesom trajanja projekta, metodama evaluacije projekta i vođenjem potrebne dokumentacije. Ovaj predmet educira buduće imame kako da osmisle i realiziraju projekte te kako da vode lokalne nevladine organizacije / udruženja kako bi skupa sa džematlijama volonterima realizirali specifične ciljeve.		
Tematskejedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod u upravljanje projektima; 2. Životni ciklus projekta i organizacija; 3. Procesi upravljanja projektima; 4. Upravljanje integracijom projektima; 5. Upravljanje obimom projekta; 6. Upravljanje vremenom na projektu; 7. Upravljanje troškovima projekta; 8. Test 1 9. Upravljanje kvalitetom projekta; 10. Upravljanje ljudskim resursima projektima; 11. Upravljanje komunikacijama na projektu; 12. Upravljanje projektnim rizicima; 13. Upravljanje nabavom za potrebe projekta; 14. Izrada izvještaja o završenju projekta; 15. Rezime 		
Ishodiucenja:	<p>Znanje: Osposobiti studente za aktivno učešće u svim fazama projektnog ciklusa.</p> <p>Vještine: Vještina timskog rada, vještina, vještina jasne komunikacije, vještina procjene rizika, vještina izrade budžeta, vještina upravljanja vremenom, vještina upravljanja troškovima</p> <p>Kompetencije: Biti osposobljen za definiranje, planiranje i izradu projekta Biti osposobljen za vođenje, praćenje i evaluaciju projekta</p>		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja Praksa Primjeri		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Test 1 30% Test 2 (završni ispit) 30%		

	Pristupni rad (odbrana projekta) 40%
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i> Project Management Institute: <i>Vodič kroz znanje o upravljanju projektima (vodič kroz PMBOK)</i>, četvrto izdanje, prevod, Zagreb: Mate</p> <p><i>Dopunska:</i> Omazić, M. A., Baljkas, S., 2005. <i>Projektni menadžment</i>. Zagreb: Sinergija Buble, M., 2010. <i>Projektni menadžment</i>, Split: Minerva Đuričin, D., Lončar, D., 2015. <i>Menadžment pomoću projekata</i>, Beograd: Ekonomski fakultet</p>

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Arapski jezik za islamske studije		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 4
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Vježbe: 30		
Odgovorninastavnik/ci	Prof. dr. Amrudin Hajrić, doc. dr. Zehra Alispahić, doc. dr. Amira Trnka-Uzunović		
Preduslovzaupis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj ovog predmeta je da se studenti upoznaju s načinom na koji se savremene teološke teme tretiraju na arapskom jeziku te da se nauče služiti literaturom i izvorima na arapskom jeziku koji obrađuju takve teme kako bi se lakše kretali kroz studij općenito.		
Tematskejedinice:	<p>I Morfologija 1. Deverbalna imena (masdar, ime zanimanja, ime oruđa, ime mjesta, participi) 2. Složena glagolska vremena (prošlo trajno vrijeme, prošlo svršeno vrijeme)</p> <p>II Sintaksa čestica 3. Sintaksa prijedloga 4. Sintaksa veznika</p> <p>III Sporedni dijelovi rečenice 5. Atribut i permutativ 6. Apozicija i koroboracija</p> <p>IV Pomoćni glagoli 7. Glagoli otpočinajnja, glagoli iminencije, glagoli nade, glagoli postojanja</p> <p>V Akuzativi 8. Direktni objekat, apsolutni akuzativ, akuzativ uzroka, akuzativ pridruženosti 9. Akuzativ izuzimanja, akuzativ specifikacije, akuzativ mjesta i vremena 10. Akuzativ stanja i rečenica stanja</p> <p>VI Sintaksa rečenice 11. Odnosna rečenica 12. Rečenice sa mjesnim i vremenskim izrazima 13. Rečenice sa uzročnim i namjernim izrazima 14. Realna pogodbeno rečenica 15. Irealna pogodbeno rečenica</p>		
Ishodiucenja:	<p>Znanje: Kandidat će nadograditi znanja iz arapske gramatike stečena na I ciklusu studija.</p> <p>Vještine: Kandidat će biti u stanju čitati i razumijevati tekstove u okviru određenih teoloških tema te samostalno koristiti stručnu literaturu.</p> <p>Kompetencije: Kandidat stiče kompetencije da se samostalno izražava u okviru tema specifičnih za islamske nauke.</p>		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja (30%), vježbe (70%)		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Prisustvovanje i aktivnost (5); Test konverzacije (25); Parcijalni ispit 1. (30); Parcijalni ispit 2. (40)		

<p>Literatura:</p>	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teufik Muftić, <i>Gramatika arapskog jezika</i>, Sarajevo, 1998.; 2. Teufik Muftić, <i>Arapsko-bosanski rječnik</i>, 2004. 3. Alan Jones, <i>Arabic through the Qur'an</i>, Cambridge, 2005. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1-Muhammad Muhyiddin Abdulhamid, <i>Durus al-tasrif</i>, Kairo, 1958; 2-Sa'id al-Afgani, <i>Fi usul al-nahw</i>, Damask, 3-Ibrahim Mustafa, Hamid Abdul Qadir, Ahmed Hassan az-Zajjat i Muhammed Ali an-Naggar , <i>Al-Mu'gamu al-Wasitu</i>, (arapsko-arapski rječnik), 4-Munir Ba'albiki, <i>Al-Mawrid</i>, (englesko-arapski rječnik), 1990., 5-Muhammad Sajjid at- Tantawi, <i>Mu'gamu i'rabi elfazi l-Kur'ani l-Kerimi</i>, 1998. 6- Mustafa Galajini, <i>Gami'u d-durus al-arabijati</i>, 1989. 7-Mehmed Kico, <i>Arapska gramatika u vremenu</i>, 8-Mustafa Jahić, <i>Arapski jezik u islamskim naukama</i>, 2012., 9--Enes Karić, <i>Semantika Kur'ana</i>, 1998., 10-Amrudin Hajrić, <i>Kur'an kao standard arapskog jezika</i>, 2016.; 11-Džemaludin Latić, <i>Stil kur'anskog izraza</i>, 2001.
---------------------------	--

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Savremene fikhske studije u bosanskohercegovačkom kontekstu		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorninastavnik/ci	Prof. dr. Mustafa Hasani		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente drugog ciklusa sa tumačenjem savremenih fikhskih pitanja u Bosni i Hercegovini, posebno u oblastima ibadata, porodičnog i vakufskog prava. Posebna pažnja bit će posvećena fikhskim pitanjima koja su zaprimila pažnju organa i institucija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini nadležnih za tumačenje Šerijata i izdavanje fetvi u drugoj polovini 20. i početkom 21. st.		
Tematske jedinice:	1. Tumačenje Šerijata putem fetvi u Islamskoj zajednici u 20. i početkom 21. st. - Organi i tijela Islamske zajednice nadležni za tumačenje islamskih normi putem fetvi prema Ustavima Islamske (vjerske) zajednice iz 1947., 1959., 1969., 1990., 1997. i 2014. - Pitanja i odgovori (fetve) u zvaničnim glasilima i medijima Islamske zajednice (<i>Glasnik, Preporod</i> , zvanični web portal Islamske zajednice u BiH) - Savremene tendencije tumačenja šerijata kroz odgovore na postavljena pitanja u Bosni i Hercegovini 2.-5. Ibadetska pitanja 6.-7. Pitanja iz porodičnog prava 8. Parcijalni ispit I 9.-11. Pitanja iz vakufskog prava 12.-14. Pitanja iz drugih šerijatskopравnih grana 15. Rekapitulacija svih tema		
Ishodi učenja:	Znanje: Student će biti u stanju da: (a) predstavi temeljna znanja o prirodi i ulozi fetve, odnosno tumačenja prava u praksi Islamske zajednice; (b) klasifikuje šerijatsko-pravna pitanja i probleme muslimana Bosne i Hercegovine u posljednjih stotinu godina, (c) definiše načine i metode donošenja fetvi i rješenja u Islamskoj zajednici. Vještine: Student će steći vještine koje mu omogućavaju da prepozna primjenjene metode deriviranja šerijatsko-prave norme iz izvora. Kompetencije: Student je sposoban da definira specifičnosti i načine tumačenja šerijatsko-pravnih pitanja u Bosni i Hercegovini.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja Prezentacije Seminar Tekstualne analize		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<i>Redovni studenti:</i> Seminarski rad: 20 bodova Aktivnost: 10 bodova Parcijalni ispit I: 35 bodova Parcijalni ispit II: 35 bodova		

	<p><i>Vanredni studenti:</i> Seminarski rad: 20 bodova Parcijalni ispit I: 40 bodova Parcijalni ispit II: 40 bodova</p>
<p>Literatura:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Obavezna: - Muhamed Salkić, <i>Ustavi Islamske zajednice</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2001. - Ustav Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini – službeni prečišćeni tekst, 2014. - Husein Đozo, <i>Pitanja i odgovori: Fetve u vremenu 1965-1977</i>, Ilmija BiH – Općinski odbor Srebrenik, Srebrenik, 1996. - Fetve reisu-l-uleme, Vijeća za fetve i Vijeća muftija i rezolucije Rijaset Islamske zajednice na zvaničnom portalu Islamske zajednice u BiH: http://www.islamskazajednica.ba - Fikret Karčić, <i>Islamske teme i perspektive</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2009., str. 21-32, 121-144, 149-164. - Fikret Karčić, <i>Studije o šerijatskom pravu i institucijama</i>, El-Kalem i CNS, Sarajevo, 2011., str. 201-211, 320-331. - Pitanja i odgovori (fetve) objavljeni u Glasniku Rijaset Islamske zajednice 1999.-2000. - Mustafa Hasani, <i>Tumačenje i primjena šerijatskog prava o mješovitim brakovima u Bosni i Hercegovini u period od 1930.-1940. godine</i>, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo 2014., str. 179-296. - Nedim Begović, „El-Mu’alleka: problem ‘višećeg braka’ u kontekstu primjene šerijatskih normi u sekularnoj državi, <i>Glasnik</i>, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, LXXVI/2013., januar-februar, br. 1-2, str. 33-48; - Mustafa Hasani, „Problem „višećih brakova“ kod nas“, <i>Glasnik</i>, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, LXXV, mart-april 2013, br. 3-4, str. 188-196. - Dopunska: - Husein Đozo, <i>Izabrana djela</i>, tom 1 (Islam u vremenu), tom 4 (Fetve I), tom 5 (Fetve II), El-Kalem i Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2006. - Fikret Karčić, <i>Studije o šerijatskom pravu</i>, Bemust, Zenica, 1997. - Mustafa Hasani, <i>Uloga muftije i fetve u društvenom i vjerskom životu muslimana Bosne i Hercegovine</i>, neobjavljen magistarski rad odbranjen na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu, 2001., str. 152-166. - Nedim Begović, „Inkluzivni pristup mezhebiga: primjena metoda selekcije (tehajjur) i eklekticizma (telfik) u tumačenju Šerijata“, <i>Glasnik</i> Rijaset Islamske zajednice u BiH, Sarajevo, LXXIII/2011., br. 1-2, str. 33-50. - Pitanja i odgovori fetva-i emina na zvaničnom portalu Islamske zajednice u BiH: http://www.islamskazajednica.ba

3. semestar: silabusi obaveznih predmeta

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Rješavanje sukoba		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	Prof. dr. Aid Smajić		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovaj predmet se bavi intervencijom „treće strane“ u interpersonalnim, grupnim i međugrupnim sukobima, pri čemu će fokus biti na tzv. saradničkim pristupima (i.e. medijacija, izgradnja konzensusa, dijaloški susreti) u cilju pružanja podrške stranama u sukobu da se konstruktivno suoče sa međusobnim razlikama. Cilj predmeta je 1) studente upoznati sa temeljnim principima „saradničkog pristupa“ intervenciji „treće strane“ i 2) podučiti ih vještinama rješavanja sukoba razvijenim na tragu ove metodologije.		
Tematskejedinice:	16. Uvod u predmet 17. Sukob: vrste, uzroci i posljedice 18. Intervencija „treće strane“: domeni, tipovi i karakteristike 19. Konstruktivno uključanje u sukob 20. Dijaloški pristupi intervenciji „treće strane“ 21. Alternativno rješavanje sukoba 22. Medijacija: principi, strategije, taktike i tehnike 23. Parcijalni ispit I 24. Medijator: stil, kompetencije i priroda medijatorske prakse 25. Značajna pitanja u medijaciji: neutralnost i raavnoteža moći 26. Medijacija i kultura 27. Upravljanje i razvoj konsenzusa 28. Evaluacija uspjeha „saradničkog pristupa“ intervenciji „treće strane“ 29. – 15. Rekapitulacija		
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Studenti će moći pojasniti osnovne premise i tipove „saradničkog pristupa“ intervenciji „treće strane“, domene, okolnosti, načine i posljedice njegove primjene za interpersonalne i (među)grupne odnose.</p> <p><i>Vještine:</i> Studenti će moći dijagnosticirati konflikt, inicirati medijaciju u sukobu između dvije strane, uspješno se nositi sa pitanjem neutralnosti u medijaciji, identificirati ključne „stejkholdere“ u procesu razvoja konsenzusa i evaluirati uspjeh intervencije „treće strane“.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Studenti će moći uspješno primjenjivati „saradnički pristup“ intervenciji „treće strane“ u rješavanju konkretnih slučajeva sukoba na interpersonalnom i (među)grupnom nivou.</p>		
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanja - Analiza slučaja - Video priloz - Simulacije intervencija „treće strane“ 		

	- Seminar
Metode provjere znanja sa strukturom ocjena:	Prisustvo i učešće u nastavi 10%, seminarski rad 20 %, prvi parcijalni ispit 30 %, drugi parcijalni ispit 40%
Literatura:	<p>Obavezna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ahmed, S. and Amer, M. M., (Eds.) <i>Counseling Muslims: Handbook of Mental Health Issues and Interventions</i> (New York: Routledge, 2012). - Appleby, R. Scott. <i>The Ambivalence of the Sacred: Religion, Violence and Reconciliation</i>. New York: Rowman i Littlefield Publishers, 2000. - Berger, P. i Hefner, R. <i>Spiritual Capital in Comparative Perspective</i>. http://www.spiritualcapitalresearchprogram.com/pdf/Berger.pdf. - Isgandarova, Nazila, <i>Effective Islamic Spiritual Care: Foundations and Practices of Imams and Other Muslim Spiritual Caregivers</i>, PhD dissertation (Wilfrid Laurer University, 2011). - Kaplick, P. M. and Skinner, R. (2017). The evolving Islam and Psychology movement. <i>European Psychologist</i>, 22(3), 198-204. http://dx.doi.org/10.1027/1016-9040/a000297 - Korac-Kakabadse, Nada. Spirituality, leadership, work and organizations. <i>Journal of Managarial Psychology</i>. Vol. 17 (2002). - Lamb, Christoper and Bryant, M. D. (Eds.) <i>Religious Conversion: Contemporary Practises and Controversies</i> (London: Cassel, 1999). - Lakhdar, Mounia et al., Conversion to Islam among French Adolescents and Adults: A Systematic Inventory of Motives, <i>The International Journal for the Psychology of Religion</i>, 17 (1), str. 1-15. - Rambo, Lewis. <i>The Psychology of Religious Conversion</i>. http://www.religiousfreedom.com/conference/Germany/rambo.htm - Riesebrodt, M. Secularization and the global resurgence of religion. Pape presente at the conference on "The Comparative Social Analysis" at the California University on March 9, 2000, available at http://www.svabhinava.org <p>Dopunska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demerath, N.J., Hall D. Peter, Schmitt, Terry and Williams, H. Rhys (Ured.). <i>Sacred Companies: Organizational Aspects of Religion and Religious Aspects of Organizations</i>. New York: Oxford University Press, 1998.

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Njemački jezik za islamske studije I		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 60 Predavanja: 15 Vježbe: 45		
Odgovorni nastavnik	Prof. dr. Vedad Smailagić		
Preduslov za upis:	Poznavanje njemačkog jezika na nivou A2.2. i razgovor		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Postizanje nivoa B1.1 u poznavanju njemačkog jezika; 2. Sposobnost vođenja razgovora o islamskim temama na njemačkom jeziku; 3. Sposobnost vođenja diskusije sa maternjim govornicima njemačkog jezika s ciljem pojašenjenja islamskih pitanja na nivou zainteresiranih i obrazovanih laika. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Temeljni pojmovi islama na njemačkom jeziku 2. Povijest islama I 3. Povijest islama II 4. Islam i zemlje njemačkog govornog područja I 5. Islam i zemlje njemačkog govornog područja II 6. Islam u javnom diskursu u zemljama njemačkog govornog područja I 7. Islam u javnom diskursu u zemljama njemačkog govornog područja II 8. Provjera znanja I 9. Islamski propisi I 10. Islamski propisi II 11. Žena u islamu / žena muslimanka I 12. Žena u islamu / žena muslimanka II 13. Halal i haram 14. Islam i Zapad 15. Konačna provjera znanja 		
Ishodi učenja:	<p>Znanje: B1.1. Njemačkijezik</p> <p>Vještine: vođenje informativnog i argumentativnog razgovora o islamskim temama</p> <p>Kompetencije: aktivno i pasivno znanje stručnog govornog jezika.</p>		
Metode izvođenja nastave:	<p>Na predavanjima se rade uvježbavanje diskusija nazadate islamske teme poput: status žena, halami haram, džihad, islam i terorizam i dr. zavisno od aktuelnosti tema u javnom diskursu.</p> <p>Na vježbama se napisanim tekstovima uvježbava osnovna i specifična leksika, gramatička pravila, čitanje, pisanje i razumijevanje pisanog teksta na islamske teme.</p>		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Aktivnost na času, razumijevanje pitanja, davanje argumenata, vođenje diskusije, postavljanje kontrapitanja		
Literatura:	Obavezna: Menschen Kursbuch + Arbeitsbuch A2.2. / B1.1.		

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Engleski jezik za islamske studije I		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita:4
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 60 Predavanja: 15 Vježbe: 45 2 vježbe + 1 lektorska vježba (na sedmičnoj osnovi)		
Odgovorninastavnik/ci	Dr. Amina Arnautović, Lektor za engleski jezik		
Preduslov za upis:	Smatra se da je student, kroz prethodno obrazovanje, postigao minimalno nivo A2 do B1 (prema ZEROJ-u).		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Predmet ima za cilj: <ul style="list-style-type: none"> - uvesti studenta u islamski teološki žanr na engleskom jeziku s kojim će se u budućnosti susretati te unaprijediti jezičke kompetencije, prije svega u govornoj produkciji studenta kao samostalnog korisnika engleskog jezika prema Zajedničkom evropskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ/CEFR, Common European Framework of Reference for Languages), bez obzira na pojedinačni nivo znanja postignut završetkom prvog ciklusa studija. - Navedeno se postiže obradom tematskih sadržaja u vidu tekstova iz područja Islamske teologije, kao i korištenjem raznovrsnog autentičnog i aktualnog materijala iz različitih (pisanih i govornih) medija, didaktički prilagođenog upravo s ciljem razvijanja četiriju temeljnih jezičkih vještina (čitanje, slušanje, pisanje i govor), te usvajanjem i proširivanjem specifičnog profesionalnog vokabulara i morfosintaktičkih struktura za efikasno komuniciranje na engleskom jeziku. - Težište predmeta je na receptivnim jezičkim vještinama (čitanje i slušanje), kako bi se olakšalo korištenje stručne literature na engleskom jeziku u svrhu istraživanja, kao i razumijevanje usmenog diskursa iz područja islamske teologije. Nadalje, obaveza održavanja kraćih usmenih prezentacija te sudjelovanje u diskusijama o zadanoj islamskoj temi imaju za cilj dovesti do određenog razvijanja produktivnih jezičkih vještina (tj. usmeno izražavanje) s ciljem osiguranja temelja za buduće aktivno sudjelovanje u kreiranju nove slike Islama koju Zapadnom svijetu mogu i trebaju ponuditi bosanski imami. - Jedan od važnih ciljeva jeste osposobljavanje imama da adekvatno odgovori potrebama savremenog džemata koji ima tendenciju otvaranja prema široj društvenoj zajednici, postajući, na taj način, i predmet interesovanja strancima, koji dolaze iz raznih krajeva svijeta i žele, iz prve ruke, saznati nešto o islamu i njegovoj praksi u BiH, a sve u svrhu unaprijeđenja međureligijskog dijaloga. Cilj predmeta jeste osposobiti imame da samostalno razvijaju komunikacijske kompetencije i ovladaju vještinama za uspješno vođenje konverzacije u kojoj će biti u stanju da, na osnovu stajališta Islama po određenom pitanju, artikuliraju svoje mišljenje o raznim aktualnim temama. 		

Tematske jedinice po sedmicama:

1. Upoznavanje s planom i koncepcijom vježbi, materijalima te načinom ocjenjivanja. Definiranje ESP-a (*English for Specific Purposes / Engleski za posebne namjene*). Uvodne vježbe.
2. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: Razumijevanje stubova Islama. Islamski i imanski šarti kao neiscrpn i izvori argumenata i odgovora na mnoga pitanja i probleme u čovjekovoj svakodnevici. Jezičke vještine u fokusu:
Proširivanje proste i sažimanje složene rečenice/teksta.
Karakteristike dobrog sažetka. Vježbe indirektnih/direktnih upitnih oblika i glagolskih obrazaca u konverzaciji. Pregled glagolskih vremena.
3. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti:
Život Poslanika, alejhisselam / Upotreba Hadisa u svrhu argumentacije.
Jezičke vještine u fokusu:
Opis života ličnosti - životopis, kreiranje 'flow charts' tj. dijagram/prikaz hronološkog toka događaja, pasivni glagolski oblici.
4. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: Islam/Kur'an i nauka.
Kur'anske mudžize – naučne činjenice
Jezičke vještine u fokusu:
Čitanje/slušanje s ciljem razlikovanja između činjenica i ličnih stavova/mišljenja. Pojašnjavanje i traženje pojašnjenja.
Razlikovanje između neutralnog/objektivnog i emotivnog/subjektivnog jezika.
5. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti:
Islam i okoliš
Jezičke vještine u fokusu:
Prenošenje informacije uz pomoć parafraziranja.
Izveštavanje/prenošenje događaja i razgovora.
6. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti:
Životni stil, zdravlje i Islam
Jezičke vještine u fokusu:
Organiziranje vokabulara i bilješki / 'mind mapping', vještina letimičnog čitanja (skimming) u potrazi za suštinom teksta – intenzivno čitanje za posebnom informacijom, planiranje akademskog teksta (naslov, struktura i stil).
7. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti:
Međuljudski odnosi i Islam (porodični odnosi, društveni odnosi, društvene mreže, itd.)
Jezičke vještine u fokusu:
'mind mapping', prepoznavanje objašnjenja i definicija u saslušanom predavanju, koncizno zapisivanje/bilježenje uz pomoć kratica, kratko istraživanje uz upotrebu rječnika, enciklopedija i interneta.
8. Parcijalni ispit I
9. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti:
Zapadnjačka kultura mladih (youth culture) vs. islamski odgoj djece.
Jezičke vještine u fokusu:
Upotreba kondicionala prilikom izražavanja mogućnosti i vjerovatnoće. Poređenje i kontrastiranje. Koherentnost teksta.
10. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti:
Retorika/govorništvo (Poslanikova s.a.v.s. retorika, retorika u historijskoj perspektivi, moć retorike).

	<p>Jezičke vještine u fokusu: Faze pripreme govora (inventio, distributio, elocutio, memoria, actio), metode ubjeđivanja, oslonci u govorništvu (etos, patos, logos), slušanje govora, dizajniranje govora, strategije, kompozicija govora, retoričke figure, argumenti, retoričko-poetske figure/figurativni jezik, neverbalni znakovi, vrste govora / stil govora. Argumentacija, stilska sredstva i stilske figure.</p> <p>11. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: Islam u Evropi: ključne teme, problemi i izazovi s kojima se suočavaju muslimani u nemuslimanskim zemljama. Suočavanje s problemima – izazov imamima u dijaspori. Traganje za odgovorima u Kur'anu i Sunnetu Poslanika s.a.v.s / Hadisu. Jezičke vještine u fokusu: Formiranje pretpostavki na osnovu naslova teksta, intenzivno čitanje, funkcija teksta, vezne riječi i fraze za akademske potrebe (nabrajanje, iznošenje ciljeva i primjera, isticanje, uopštavanje, iznošenje posljedica i uzroka, prijelaz na drugu temu, izrazi za kontrastiranje i poređenje, izrazi za slaganje, izvođenje zaključaka i sažimanje).</p> <p>12. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: Zapadnjačke (najčešće negativne) percepcije islama kao okidač/pokretačka snaga traganju za argumentiranim odgovorom kod muslimana, prevashodno imama. Jezičke vještine u fokusu: Usmeno argumentiranje, priprema argumenata na određena tematska pitanja – debata u učionici.</p> <p>13. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: Sloboda religije kao okvir za razvoj islamske kulture u Evropi. Sloboda vjerovanja i vjerskog govora i zaštita ove slobode. Sloboda religije vs. druge slobode (potencijalni konflikti). Jezičke vještine u fokusu: Poređenje oprečnih mišljenja i stavova, parafraziranje i sažimanje teksta, priprema izvještaja.</p> <p>14. Test iz konverzacije. 15. Rezime/ Rekapitulacija</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p><i>Znanje:</i> Student poznaje ključne pojmove i specifični profesionalni vokabular koji odlikuje islamski teološki žanr na engleskom jeziku. <i>Vještine:</i> Student se samostalno koristi autentičnim i aktualnim medijskim materijalom koji tretira različite teme iz oblasti islamskih studija, te stručnom literaturom na engleskom jeziku u svrhu istraživanja. Sposoban je pripremiti i održati kraću usmenu prezentaciju te sudjelovati u diskusijama o navedenim temama. <i>Kompetencije:</i> Student je, prije svega, u svojoj govornoj produkciji, sposoban adekvatno povezivati islam s evropskim kontekstom, oslanjajući se pritom na Kur'an i hadis, Poslanikov s.a.v.s. život i praktični život vjernika u svrhu argumentiranog iznošenja vlastitog stava na najpozitivniji mogući način, kako bi doprinio boljem razumijevanju između muslimana i drugih Evropljana.</p>
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>2 sata vježbe i jedan sat seminara/konverzacije</p>

<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:</p>	<p>Učešće u nastavi 5%, usmeni test iz konverzacije 20%, parcijalni 30%, i završni ispit 45% konačne ocjene.</p> <p>Vanredni: Konverzacija: 25; Prva parcijala: 30 bodova; Završni ispit: 45 bodova.</p> <p>Student je obavezan na svim provjerama znanja, vještina i sposobnosti ostvariti minimalno 55 % od predviđenog broja bodova. Konačna ocjena formira se sabiranjem bodova ostvarenih u okviru različitih provjera znanja.</p>
<p>Literatura:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skripta odabranih tekstova i materijala za vježbe <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Ruqaiyyah Waris Maqsood, <i>Examining Religions - Islam</i> 3. Amna Bedri, Fiona McGarry, <i>English for Islamic Studies</i> 4. Gramatika engleskog jezika 5. Jednojezični rječnik engleskog jezika 6. Murata, Sachiko, Chittick, William C., <i>The Vision of Islam</i>, Suhail Academy, Lahore, 2005.

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Metodika mekstepske nastave II		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja Vježbe Seminari Praktikum		
Odgovorni nastavnik/ci	Doc. dr. Dina Sijamhodžić-Nadarević		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Stručno osposobiti studente za moderno planiranje, izvođenje i valoriziranje mekstepske nastave - Osposobljavanje studenata u izradi nastavnih priprema i materijala koji potiču kreativnost učenika, primjeni kreativnih nastavnih strategija, sredstava i pomagala, kreativne didaktičko-metodičke aparature, primjeni kreativnih modela nastave. - Obučavanje studenata za praćenje i vrednovanje nastave. - Osposobljavanje studenata za praktičnu izvedbu časova vjerske nastave u okviru metodičke prakse za djecu predškolskog uzrasta, učenike osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznavanje s programom, načinom rada i obavezama. Planiranje i priprema nastavnog sata (teorijske postavke). 2. Planiranje i priprema nastavnog sata (teorijske postavke). 3. Planiranje i priprema nastavnog sata (analize nastavnih priprema sa studentima). 4. Artikulacija/izvedba, vođenje i tok nastavnog sata i kreiranje razrednog ugođaja. 5. Kreativni modeli u vjeronaučnoj nastavi (kreativno-stvaralački model, projektna nastava i kreativnost, probemsko-istraživački, recepcijsko-estetički, esejističko-sintetički, egzemplarni, multimedijsko-višeizvorni, književno-umjetnički) 6. Primjena kreativnih nastavnih strategija u nastavi vjeronauke (lutkarske igre u nastavi, mape uma, multimedija, demonstracije, oluja ideja, provokacija...) 7. Analiza ilmihala, vjeronaučnih udžbenika, udžbenika drugih predmetnih područja i sl. (didaktičko-metodička aparatura, nastavna pitanja i zadaci za učenike, ilustracije, slikovnice, priče za djecu...) 8. Provjera znanja studenata (izrada nastavne pripreme). 9. Metodika vjerske nastave za djecu predškolskog uzrasta (načela i postavke). 10. Hospitacija/Posmatranje stvarnog procesa religijskog odgoja i vjerske nastave u mektebima i izvođenje časova. Praćenje izvođenja časova u mektebima. 11. Metodika osnovnoškolske vjerske nastave (načela i postavke). 		

	<p>12. Hospitacija/Posmatranje stvarnog procesa religijskog odgoja i vjerske nastave u mektebima i školama. Praćenje izvođenja časova u mektebima i školama.</p> <p>13. Metodika srednjoškolske vjerske nastave (načela i postavke).</p> <p>14. Hospitacija/Posmatranje stvarnog procesa religijskog odgoja i vjerske nastave. Praćenje izvođenja časova u mektebima i školama.</p> <p>15. Sumiranje postignutih rezultata, samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje. Završna provjera znanja studenata (test i usmeni ispit).</p>									
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> - Teorijski interpretirati načela metodičkog nastavnog rada u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju. - Hospitirati i vrednovati kvalitet izvođenja nastavnog časa (izradići dnevnik prakse o hospitaciji i opservaciji časova u izvođenju predmetnog nastavnika u školi). - Izraditi kvalitetnu i kreativnu nastavnu pripremu za predmet vjeronauka/vjerska nastava. - Praktično izvesti časove vjerske nastave u okviru metodičke prakse za djecu predškolskog uzrasta, učenike osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta. - Demonstrirati temeljna nastavna umijeća u vjerskoj nastavi u toku vlastitih izvođenja oglednih časova. 									
Metode izvođenja nastave:	<p>Predavanja Seminari i radionice Vježbe Timski rad Samostalni zadaci Prezentacije Praktični rad</p>									
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<table border="1"> <tr> <td>Prisustvo i aktivnost studenata (izrada grupnih nastavnih priprema, rješavanje zadaća na predavanjima i vježbama, diskusije).</td> <td>5,5</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Pisana nastavna priprema (individualna) i izvedba oglednih časova u okviru metodičke prakse; hospitacija časova i dnevnik prakse.</td> <td>22</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (pismeni i usmeni).</td> <td>27,5</td> <td>50</td> </tr> </table>	Prisustvo i aktivnost studenata (izrada grupnih nastavnih priprema, rješavanje zadaća na predavanjima i vježbama, diskusije).	5,5	10	Pisana nastavna priprema (individualna) i izvedba oglednih časova u okviru metodičke prakse; hospitacija časova i dnevnik prakse.	22	40	Završni ispit (pismeni i usmeni).	27,5	50
Prisustvo i aktivnost studenata (izrada grupnih nastavnih priprema, rješavanje zadaća na predavanjima i vježbama, diskusije).	5,5	10								
Pisana nastavna priprema (individualna) i izvedba oglednih časova u okviru metodičke prakse; hospitacija časova i dnevnik prakse.	22	40								
Završni ispit (pismeni i usmeni).	27,5	50								
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ćatić, R. & Pehlić, I. (2004). <i>Metodika nastave islamske vjeronauke</i>. Islamska pedagoška akademija u Zenici. (str. 185-256.) 2. Kyriacou, Chris (1995). <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Educa, Zagreb. (cijela knjiga) 3. Stevanović, M. (2001). <i>Predškolska pedagogija 1</i>. R&S, Tuzla. (str. 121-227.); <i>Predškolska pedagogija 2</i>. R&S, Tuzla. (str. 163-225.) 4. Terhart, E. (2001). <i>Metode poučavanja i učenja</i>. Educa, Zagreb. – (cijela knjiga) <p><i>Preporučena:</i></p>									

1. [Annette L. Breaux](#), [Brandt L. Susan](#) (2011). *101 "Answers" for New Teachers & Their Mentors: Effective Teaching Tips for Daily Classroom Use*. Eye on Education, Larchmont NY.
  2. Bognar L., Štumpf, B. (1998). *Model osnovne škole*. Udruga roditelja "Korak po korak", Zagreb.
  3. Cowley, S. (2006). *Tajne uspješnog rada u razredu – Vještine, tehnike i ideje*. Školska knjiga, Zagreb.
  4. Grgin, T. (2001). *Školsko ocjenjivanje znanja*. Jastrebarsko: Naklada Slap, Zagreb.
  5. Ivančić, Đ. (2010). *Diferencirana nastava u inkluzivnoj školi*. Alka script, Zagreb.
  6. Janković, P., Rodić, R. (2002). *Školska pedagogija*. Učiteljski fakultet, Sombor.
  7. Jensen, E. (2004). *Različiti mozgovi, različiti učenici: Kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire*. Educa, Zagreb.
  8. Jurić, V. (1989). *Metodika rada školskog pedagoga*. Školska knjiga, Zagreb.
  9. Kamenov E. (1982). *Eksperimentalni programi za rano obrazovanje*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
  10. Kamenov, E. (1999). *Predškolska pedagogija – druga knjiga*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
  11. [Marzano](#), Robert J., [Debra J. Pickering](#), [Jane E. Pollock](#) (2001). *Classroom Instruction That Works: Research-Based Strategies for Increasing Student Achievement*. ASCD, VA, USA.
  12. Matijević, M. (2004). *Ocjenjivanje u osnovnoj školi*. Tipex, Zagreb.
  13. Matijević, M. (2001). *Alternativne škole, didaktičke i pedagoške koncepcije*. Tipex, Zagreb.
  14. Pjanić, R. (2004). *Metodika rada u predškolskom odgoju*. Bihać.
  15. Pranjić, Marko (1999). *Nastavna metodika – teorije, oblici, metode, sredstva, pomagala*. Editio, Zagreb.
  16. Pranjić, Marko (1997). *Metodika vjeronaučne nastave: teorijske osnove i praktični modeli*. Katehetski salezijanski centar, Zagreb. – (odabrana poglavlja).
- Wood, D. (1995). *Kako djeca misle i uče*. Educa, Zagreb.

Silabusi izbornih predmeta

1. Specijalizacija u oblasti islamskog dušebrižništva i savjetovanja

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Služba imama u vojsci		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	doc. dr. hfz. Kenan Musić		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa glavnim odrednicama pozicije imama u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine; upoznati studente sa pravnim položajem i misijom imama u OS BiH; osposobiti studente za rad i djelovanje u okvirima ove državne strukture.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznavanje sa planom predavanja, uređenjem države i OS BiH. 2. Oružane snage i specifičnosti života pripadnika OS. Vjerski život u oružanim snagama i armijama država članica NATO-a i druga iskustva organizacije vjerskog života. 3. Struktura službe imama u OS BiH, glavni nositelji vjerskog života, najbitniji duhovni i edukativni sadržaji muslimana pripadnika OS BiH. 4. Imamska služba i njen utjecaj na religioznost pripadnika OS BiH. 5. Specifična akadska pitanja vezana za služu u vojsci. 6. Specifična pravna pitanja za muslimane pripadnike vojske, armije i oružanih snaga. 7. Komparacija vjerskog života pripadnika OS BiH i OS Kraljevine Jordana. 8. Prvi parcijalni ispit. 9. Rat i mir u izvorima islama. 10. Etika ratovanja u Kur'anu i Sunnetu. 11. Imamska uloga u psihološkoj potpori i socijalnoj podršci pripadnicima OS BiH. 12. Specifičnosti džume namaza i njenih tema u OS BiH. 13. Duhovni odgoj pripadnika Oružanih snaga BiH. 14. Ključni parametri muslimanske religioznosti u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine. 15. Rezime i analiza efekata prisustva vjerskog života u OS BiH. 		
Ishodiučnja:	<p>Znanje: studentističuvid u temu imamske službe u OS BiH.</p> <p>Vještine: razvijajusposobnost da nose misiju vjere islama među pripadnicima Oružanih snaga i širem društvenom kontekstu.</p> <p>Kompetencije: stičukompetenciju rada u OS BiH i drugim sličnim institucijama države zaduženim za sigurnost građana.</p>		
Metode izvođenja nastave:	predavanje, prezentacije, čitanje i analiziranje tekstova		

<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:</p>	<p><i>Redovni:</i> Aktivnostnanastavi: 20 bodova; Prvaparcijala 30 bodova; Završniispit: 50 bodova.</p> <p><i>Vanredni:</i> Seminarski rad: 20 bodova; Prvaparcijala: 30 bodova; Završniispit: 50 bodova.</p>
<p>Literatura:</p>	<p>Obavezna: <i>PRAVILNIKO organizaciji i načinu funkcioniranja vjerske službe u Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine – Ministarstvo odbrane BiH</i> SPORAZUMo uspostavi, organiziranju i načinu funkcioniranjaVojnog muftijstvakaosastavnog dijela jedinstvene vjerske službe u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine Zbornik radova okruglog stola: Imamska služba u vojsci, Novo Sarajevo, Sarajevo, 2009.</p> <p>Dopunska: Hisham Altalib, <i>Vodič za islamsko djelovanje</i>, prevela Velida Selmanagić, IZ u BiH, Udruženje ilmije, Sarajevo, 2000, „Islamski koncept mira, slobode i sigurnosti“ zbornik radova sa okruglog stola održanog u Sarajevu, 25. aprila 2017. godine izdavač „El-Kalem“, Sarajevo,2017. godine.</p>

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Porodično savjetovanje		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja Vježbe Seminar Terenski rad		
Odgovorni nastavnik/ci	Doc. dr. Selvira Draganović		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Ovaj predmet pruža teorijsko znanje o porodici, životnim i porodičnim procesima i ciklusima, te pravcima i procesu porodičnog savjetovanja/terapije ali i razvija praktične vještine savjetovanja bračnih drugova, roditelja i drugih članova uže i šire porodice te posredovanja u bračnim i porodičnim konfliktima. Objedinjuje spoznaje porodične psihologije, psihoterapije, Islamskog/šerijatskog bračnog i porodičnog prava: Cilj predmeta, u tom smislu, je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznati studente sa osnovnim teorijskim konceptima porodice i porodične terapije/savjetovanja 2. Upoznati studente sa normalnim procesima u porodici, životnim ciklusima, porodičnim stablom (genogramom) 3. Studentima omogućiti uvid u odabrane škole porodične terapije kao preduslov za stjecanje savjetodavnih vještina za valjano i uspješno savjetovanje članova porodice prilikom porodičnih i životnih ciklusa i konflikta/sukoba ili traženja pomoći te prilika, mogućnosti i preduslova za savjetodavni angažman muslimanskog teologa u današnjem vremenu. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. O porodici i porodična terapija, porodična terapija u svijetu kod nas, brak i porodica u Islamu 2. Osnovni koncepti porodične terapije 3. Normalni procesi u porodici 4. Životni ciklusi i konflikti/sukobi unutar porodice 5. Porodično stablo-genogram 6. Prvi intervju 7. Pravci i škole porodične terapije: transgeneracijski porodični pristup, prirodno sistemski model- M. Bowen, Simboličko iskustveni model –Whitaker, Kontekstualna porodična terapija- Nagy 8. Parcijalni ispit I 9. Strukturalna porodična terapija 10. Strateška porodična terapija 11. Integrisani strukturalno/strateški pristup 12. Proces porodične terapije -7 osnova - Taibbi, psihoterapijska praksa (početak, zamke- rapport, anamneza, ciljevi, zadaci, završetak – Taibbi 13. Posredovanje u porodičnim/bračnim konfliktima, faktori, karakteristike posredovatelja 		

	<p>14. Islam, šerijatsko, bračno i porodično pravo i porodično savjetovanje (gost predavač)</p> <p>15. Rekapitulacija</p>
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Studenti će moći pojasniti osnovne koncepte porodice, porodične procese i cikluse, konflikte/sukobe i napraviti genogram te znati njihovu ulogu u nastajanju i rješavanju porodičnih poteškoća i sukoba u različitim pravcima porodične terapije, kao i osnove šerijatsko bračnog prava.</p> <p><i>Vještine:</i> Studenti će, moći prepoznati tipove porodice, porodične proces, najčešće porodične probleme i njihove uzroke te, uz primjenu stečenih terapijskih vještina iz različitih terapijskih pravaca, pomoći porodici i njenim članovima da dijagnosticiraju i pomognu porodici u rješavanju sukoba i porodičnih problema pomažući im da postanu zdrava i funkcionalna porodica.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Studenti će moći uspješno primjenjivati savjetodavni i medijacijski pristup u intervenciji i pomoći porodici i njnim članovima u rješavanju konkretnih porodičnih problema.</p>
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanja - Prikaz i analiza studija slučaja - Simulacije savjetovanja kroz „igranje uloga“ - Seminar
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p>Prisustvo i učešće u nastavi 10%, seminarski rad 20 %, prvi parcijalni ispit 30 %, drugi parcijalni ispit 40%</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Milojković M., Srna J., i Mićović R., <i>Porodična terapija</i>, Centar za brak i porodicu, Beograd (1997). 2. Ahmed, S. and Amer, M. M., (Eds.) <i>Counseling Muslims: Handbook of Mental Health Issues and Interventions</i> (New York: Routledge, 2012). 3. Taibbi R., <i>Doing Family therapy</i>, New York, Guilford Press, (2007) 4. Sperry L., <i>Core competencies in Counseling and psychotherapy, Becoming a highly competent and effective therapist</i>, Routledge, (2010) 5. Rivett M., Street E., <i>Family therapy -100 key points and techniques</i>, Routledge, (2009) <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gabor ., Keitner M., Heru, Ira D. Glick, <i>Clinical manual of couples and family therapy</i>, APA Publishing (2009). 2. Onedera Jill D., (ed.) <i>The Role of Religion in Marriage and Family Counseling</i> (The Family Therapy and Counseling Series), 2007. 3. Browning S., Pasley K., <i>Contemporary Families: Translating Research Into Practice</i>, Routledge, 2015

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Socijalna pedagogija		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja Vježbe Seminari		
Odgovorni nastavnik/ci	Doc. dr. Dina Sijamhodžić-Nadarević?		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osposobiti studente da putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na vježbama i seminarima ovladaju temeljnim spoznajama u području specijalne pedagogije, utemeljenja osnovnih pojmovnih određenja i neposrednog odgojnog djelovanja u području odgoja i socijalizacije djece, mladih i odraslih osoba i preveniranja poremećaja u ponašanju		
Tematske jedinice:	<p>Razvoj socijalne pedagogije</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Savremena socijalna pedagogija kao znanost o odgoju (intencionalnoj socijalizaciji) osoba s poremećajima u socijalnom ponašanju 2. Odnos socijalne pedagogije prema ostalim znanstvenim disciplinama o poremećajima u ponašanju 3. Zadaće socijalne pedagogije 4. Pojmovi i termini: socijalno učenje, odgoj, preodgoj, socijalizacija, resocijalizacija, integracija, reintegracija, habilitacija, rehabilitacija, tretman 5. Priroda poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja 6. Temelji, moć i granice odgoja osoba s poremećajima u ponašanju 7. Savremena shvaćanja etiologije poremećaja u ponašanju 8. Ovisničko ponašanje djece i mladih: postupci i procesi pedagoške prevencije 9. Programi prevencije 10. Uloga religijskog odgajatelja u području socijalizacije djece, mladih i odraslih osoba i planiranju i realiziranju preventivnih djelatnosti 11. Odnos društva prema osobama s poremećajima u ponašanju kroz povijest 12. Temeljna polazišta savremenog odnosa prema osobama s poremećajima u ponašanju 13. Primjeri sociopedagoškog djelovanja u vrtiću, školi, domovima, zajednici.. 14. Antipedagogija i pedagoška viktimologija u odgoju i obrazovanju: pre-opterećenje učenika, školske fobije, apsentiranja od nastave, nasilje, agresivnost, bullying u školi – uzroci, pojave, posljedice, prevencija i terapija. 		
Ishodi učenja:	- Prezentirati temeljne spoznaje u području specijalne pedagogije i ključnu terminologiju		

	<p>- Razumjeti temeljna obilježja kompleksnih socijalnopedagoških aspekata poremećaja u ponašanju.</p> <p>- Pokazati kritičku i emancipacijsku sociopedagošku osjetljivost</p> <p>- Neposredno odgojno djelovati u području odgoja i socijalizacije djece, mladih i odraslih osoba i preveniranja poremećaja u ponašanju</p>		
Metode izvođenja nastave:	<p>Predavanja Seminari i radionice Vježbe Timski rad Samostalni zadaci Praktički rad</p>		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Prisustvo i aktivnost studenata	5,5	10
	Individualni/timski projekat	22	40
	Završni ispit (pismeni i usmeni).	27,5	50
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bašić, Koller-Trbović, Uzelac (ur.) (2004). Poremećaji u ponašanju i rizična ponašanja, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. 2. Marburger, H. (1987). Razvoj i koncepti socijalne pedagogije, Zagreb: Fakultet za defektologiju. 3. Uzelac, S. (1995): Socijalna edukologija, Sagena, Zagreb. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bašić, Ferić, Kranželić (2001). Od primarne prevencije do ranih intervencija, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. 		

2. Specijalizacija za rad u dijaspori

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Islam u Evropi		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 6 (P: 1,8; V: 0,6; Seminar.: 1; Priprema za pred.: 0,5; Učenje za ispit: 2; Praktikum: 0)
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Seminar: 15		
Odgovorninastavnik/ci	Prof. dr. Ahmet Alibašić		
Preduslov za upis:	Nijedan		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Ovaj predmet je posvećen izučavanju pitanja koja aktualizira islamsko prisustvo u Evropi kao što su: uzajamne evropsko-muslimanske percepcije, mjesto islama u javnom evropskom prostoru, politike priznavanja islama i muslimana, odnos evropskih muslimana sa ostatkom muslimanskog svijeta, odnos vjere i kulture, islamska materijalna i nematerijalna kultura, njen karakter i bogatstvo, stanje i stepen istraženosti te izazovi za njeno očuvanje. Predmet ima za cilj:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Proširiti znanja i sposobnosti kritičke analize i akademske artikulacije mišljenja kod studenata o pitanjima koja nameće muslimansko prisustvo u Evropi kao što su percepcije islama i Evrope, multikulturalizam, islamofobija, mjesto vjere u javnom prostoru, predstavljanje muslimana, institucionalizacija islama, te odnos vjere i kulture. 2. Studente uvesti u glavne teme iz oblasti studija savremenog stanja i perspektiva islamske materijalne i nematerijalne kulture u Evropi. 		
Tematskejedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Islam u Evropi: ključne teme i teorijski okviri 2. Islam i identitet Evrope 3. Zapadnjačke percepcije islama 4. Muslimanske percepcije Evrope 5. Politički sistemi u Evropi 6. Politički sistemi u S. Americi 7. Sloboda vjere: okvir za razvoj islamske kulture u Evropi 8. Politike priznavanja: integracija i predstavljanje 9. Institucionalizacija islama u Evropi i S. Americi 10. Institucionalizacija islama u Evropi i S. Americi 11. Islam u javnoj sferi evropskih društava 12. Evro-američki muslimani i muslimanski svijet: transnacionalne mreže i institucije 13. Vjera i kultura: evropski islam ili evro-islamska kultura? 14. Islamska materijalna i nematerijalna kultura u Evropi 15. Rekapitulacija 		
Ishodiučjenja:	<p><i>Znanje:</i> Student je u stanju kritički analizirati i akademski artikulirati pitanja koja nameće muslimansko prisustvo u Evropi; <i>Vještine:</i> Student može aktivno voditi dijalog o navedenim pitanjima;</p>		

	<i>Kompetencije:</i> Student je sposoban konstruktivno povezivati vjeru islam sa evropskim kontekstom i tako doprinijeti boljem razumijevanju između muslimana i drugih Evropljana.
Metode izvođenja nastave:	2 sata predavanja i 1 sat seminara
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Učešće u nastavi 10%, zadaće 20%, parcijalni 30%, i završni ispit 40% konačne ocjene.
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i> Alibašić, Ahmet, prir., <i>Islam u Evropi (hrestomatija)</i>, 2017.</p> <p><i>Dopunska:</i> Ahmed, M. Basheer, prir., <i>Muslimanski doprinos svjetskoj civilizaciji</i>, Sarajevo, El-Kalem i CNS, 2010. Al-Hassani, Salim T S, prir. <i>1001 Inventions: Muslim Heritage in our World</i>, Manchester, Foundation for Science, Technology and Civilization, 2007. Alibašić, Ahmet i Muhamed Jusić, prir., <i>Islamofobija: pojam, pojava, prevencija</i>, Sarajevo, El-Kalem i CNS, 2014. Almond, Ian, <i>Predstavljanje islama u zapadnjačkoj misli</i>, Sarajevo, CNS, 2011. Hadžimuhamedović, Amra. <i>Naslijeđe, rat i mir</i>, Sarajevo, Sarajevo University Press, 2015. Karčić, Fikret, prir. <i>Muslimani Balkana: „Istočno pitanje“ u XX. vijeku</i>, Tuzla, Behram-begova medresa, 2001. Lindhölm, Tore i drugi., prir., <i>Sloboda vjere ili uvjerenja: priručnik</i>, Sarajevo, CNS, 2015. Mulović, Azra i Hikmet Karčić, prir., <i>Muslimanski svijet: populacija i religioznost</i>, Sarajevo: CNS i Nahla, 2013. Nielsen, Jorgen i drugi, <i>Muslimani u Evropi</i>, Sarajevo, CNS i El-Kalem, 2011. Ramadan, Tarik, <i>Evro-američki muslimani i budućnost islama</i>, Sarajevo, Udruženje ilmijelZuBiH, 2007. Ramadan, Tariq, <i>Radikalna reforma</i>, Sarajevo, CNS i El-Kalem, 2011. Roy, Olivier, <i>Sekularizam se susreće sa islamom</i>, Sarajevo, El-Kalem i CNS, 2012. Silajdžić, Adnan, <i>Islam u otkriću kršćanske Evrope</i>, Sarajevo, FIN, 2003.</p>

Šifra predmeta:		Naziv predmeta: Imamski rad i prevencija devijantnih ponašanja	
Ciklus: II		Godina:	Semestar:
Status: izborni		Broj ECTS kredita: 5	
		Ukupan broj sati: Predavanja Vježbe Seminar	
Odgovorninastavnik/ci	Doc. dr. Irma Džambo		
Preduslov za upis:	Nema preduslova		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznati studente s teorijskim konceptima prevencije poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih, aspektima prevencije, strategijama i programima prevencije te domenama prevencije. Studenti će dobiti znanje o uzrocima, rizičnim i zaštitnim faktorima te prevenciji poremećaja u ponašanju a u okviru rada koji će provoditi kao imami.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definicija devijantnog ponašanja; 2. Društvene norme i devijantnost; 3. Religioznost i devijantno ponašanje; 4. Represija u vidu socijalne kontrole; Oblici socijalne kontrole; 5. Organizovani oblici društvene akcije na sprječavanju društveno neprihvatljivog ponašanja djece i omladine; 6. Vaspitni nalozi; 7. Prevencija devijantnog ponašanja; 8. Parcijalni ispit I; Prevencija društveno neprihvatljivog ponašanja djece i maloljetnika; 9. Društvena reakcija na devijacije; 10. Društvena i religijska reakcija na alkoholizam te prevencija; 11. Društvena i Religijska reakcija na zavisnost od droge te prevencija; 12. Društvena i religijska reakcija na prostituciju te prevencije promiskuitetnog ponašanja; 13. Društvena i religijska reakcija na samoubistvo te revencija samoubistva. 14. Prevencija vjerske radikalizacije (prof. dr. Aid Smajić) 15. Rekapitulacija 		
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Usvojeno teorijsko znanje o devijantnom ponašanju u odnosu na društveni i religijski aspekt;</p> <p><i>Vještine:</i> Prepoznavanje rizičnih i antisocijalnih ponašanja djece i mladih.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Naučiti osnovne principe prevencije devijantnog ponašanja i mjere uspješnosti preventivnih aktivnosti; definirati, objasniti i adekvatno koristiti aspekte prevencije; upotrijebiti navedene kompetencije u profesionalnom radu na području prevencije .</p>		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja Seminari		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Prisustvo i učešće u nastavi 10%, seminarski rad 20 %, prvi parcijalni ispit 30 %, drugi parcijalni ispit 40%		

<p>Literatura:</p>	<p><i>Obavezna:</i> Bašić, J. (2009). Teorije prevencije: Prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih. Zagreb: Školska knjiga. Popović-Čitić, B.(2008). Ptotektivni fakotri poremećaja ponašanja. Beogradska defektorloška škola, r.1, str.113-132 Popović-Čitić, B. (2007). Praktični modeli planiranja prevencije poremećaja ponašanja u zajednici. Socijalna misao,vol.14,br.4, str. 67-91.</p> <p><i>Dopunska:</i> Bašić, J., Ferić, M., Kranželić, V. (2001). Od primarne prevencije do ranih intervencija. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Bouillet, D., Uzelac, S., (2007): Osnove socijalne pedagogije, Zagreb: Školska knjiga. Popović-Čitić, B. (2005), Prevencija fokusirana na rizične i protektivne faktore kao savremeni pristup prevenciji prestupništva mladih, Socijalna Misao, 12(1), str. 27–55. Popović-Čitić, B., & Popović, V. (2009), Koncept rizičnih i protektivnih faktora - klasifikacioni okviri za potrebe prevencije poremećaja ponašanja dece i omladine, Socijalna Misao, 16(3), str. 43–65. DeFrancesco, J. (1996), Delinquency and substance abuse: A brief analysis, Journal for Juvenile Justice and Detention Services, 11(2), str. 77–78. Jessor, R., Turbin, M. S., Costa, F. M., Dong, Q., Zhang, H., & Wang, C. (2003), Adolescent Problem Behavior in China and the United States: A Cross-National Study of Psychosocial Protective Factors, Journal of Research on Adolescence, 13(3), str. 329–360.</p>
---------------------------	--

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Engleski jezik za islamske studije II		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 4
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Vježbe: 45		
Odgovorninastavnik/ci	Dr. Amina Arnautović, Lektor za engleski jezik		
Preduslov za upis:	Engleski jezik za islamske studije I		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Predmet ima za cilj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kroz vježbe usmene i pismene produkcije teksta, unaprijediti produktivne jezičke vještine kod studenata kao samostalnih korisnika engleskog jezika prema Zajedničkom evropskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ/CEFRL, Common European Framework of Reference for Languages), produblivanjem vještine usmenog izražavanja te razvijanjem vještine pismenog izražavanja, na koju se ovaj predmet posebno fokusira. - Cilj je kod bosanskohercegovačkih imama osigurati temelje za aktivno sudjelovanje u međureligijskom i interkulturalnom dijalogu sa Zapadnim svijetom, ne samo usmenom, nego i pismenom dijalogu, kakav se danas nerijetko odvija putem interaktivnih (novih) medija. Aktivno uključivanje bh. imama u ovu vrstu dijaloga ili komunikacije je od posebne važnosti s obzirom na činjenicu da je sve više argumenata koji upućuju na antifunkcionalnu tematizaciju interkulturalne komunikacije koju provode mediji. Riječ je o prenaplašeno negativnom prikazu muslimana od Zapadnih medija, što, umjesto da smanjuje, zapravo raspiruje sukobe i predrasude o muslimanima i islamu u ovom dijelu svijeta. - Navedeno se postiže kontinuiranim radom na slobodnom pisanom izrazu i diskusijama o relevantnim savremenim islamskim temama. - Tematsku osnovu za rad na pismenoj produkciji tekstova činjavaju prikladni autentični i aktualni materijali iz različitih (pisanih i govornih) medija, didaktički prilagođeni upravo s ciljem razvijanja produktivnih jezičkih vještina (pisanje i govor). - Cilj predmeta jeste osposobiti imame da samostalno razvijaju komunikacijske kompetencije i ovladaju vještinama za uspješno vođenje dijaloga, kako usmenog, tako i pismenog, prilikom kojeg će biti u stanju da, na osnovu stajališta Islama po određenom pitanju, artikuliraju svoje mišljenje o raznim aktualnim temama. 		
Tematske jedinice po sedmicama:	<p>16. Upoznavanje s planom i koncepcijom vježbi, materijalima te načinom ocjenjivanja. Uvodne vježbe.</p> <p>17. Proces pisanja teksta / rada na tekstu.</p>		

	<p>Pripreme (prewriting), pisanje preliminarne verzije teksta (drafting), revidiranje teksta (revising).</p> <p>18. Pisanje pasusa (paragraph) Tema pasusa (topic), tematska rečenica (topic sentence), cjelina (unity), koherentnost (coherence). Interpunkcija.</p> <p>19. Narativni tekst / tehnike pripovijedanja (Priča o Jusufu a.s. i dr.) Pripovijedanje u prezentu (present narration) i u prošlom vremenu (past narration). Koherentnost, vremeski prilozi i izrazi za niz ili slijed događaja, Adverbijalne vremenske klauze.</p> <p>20. Deskriptivni tekst / tehnike deskripcije. Opis mjesta i osobe. Mjesni prilozi i zavisne pridjevske klauze.</p> <p>21. Tehnike izlaganja (expository text). Upotreba generalizacije, specifičnih detalja, primjera i njihovo organiziranje unutar teksta. Prijelazni izrazi i fraze.</p> <p>22. Parcijalniispiitl</p> <p>23. Pisanje eseja: teza (thesis statement), pripreme, struktura eseja i faze sastavljanja, zaključak.</p> <p>24. Jezička funkcija egzemplifikacije u tekstu. Navođenje primjera, broj primjera, izbor primjera, koherentnost, organizacija primjera, prijelaz između pasusa, prijelazi na nove primjere, ponavljanje ključnih riječi i fraza.</p> <p>25. Tehnike komparacije i kontrastiranja. Koherentnost, prijelazni izrazi i fraze kod poređenja i kontrastiranja.</p> <p>26. Analitički tekst / esej (kauzalna analiza koja ukazuje na uzročno-posljedične veze). Organizacija analize uzroka / Organizacija analize posljedica. Dramatični uvod. Relevantni citati. Koherentnost. Prijelazni izrazi i fraze kod analize uzročno-posljedičnih veza.</p> <p>27. Argumentacijski esej / tekst. Organizacija teksta: uvodna teza, analiza i argumentacija, sinteza.</p> <p>28. Argumentacijski esej / tekst - nastavak.</p> <p>29. Usmena argumentacija na izabrane islamske teme / Test iz konverzacije.</p> <p>30. Rezime/ Rekapitulacija</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p><i>Znanje:</i> Student je upoznat osnovnim vrstama akademskog teksta, poznaje faze procesa pisanja, poznaje osnovne karakteristike pasusa, narativnog i deskriptivnog teksta, izlaganja i eseja. Zna koja je funkcija egzemplifikacije, komparacije i kontrastiranja, analize i argumentacije u tekstu.</p> <p><i>Vještine:</i> Student umije napisati prikladan kraći tekst (npr. esej, odgovor na nečiji tekst, ili komentar na aktualna dešavanja u svijetu) na različite teme iz oblasti islamskih studija. Sposoban je, uz određene prethodne pripreme, sudjelovati u diskusijama o različitim islamskim temama.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Student je, prije svega, u svojoj pisanoj produkciji, sposoban adekvatno povezivati islam sa zapadnoevropskim kontekstom. Oslanjajući se na Kur'an i hadis, život Poslanika a.s. te praktični život muslimana, sposoban je argumentirati, kako usmeno, tako i u pisanoj formi, na pozitivan način iznijeti vlastiti stav, kako bi doprinio boljem razumijevanju između muslimana i nemuslimana u Evropi.</p>

Metode izvođenja nastave:	2 sata vježbe i jedan sat seminara/konverzacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p>Učešće u nastavi 5%, usmeni test iz konverzacije 20%, parcijalni 30%, i završni ispit 45% konačne ocjene.</p> <p>Vanredni: Konverzacija: 25; Prvaparcijala: 30 bodova; Završni ispit: 45 bodova.</p> <p>Student je obavezan na svim provjerama znanja, vještina i sposobnosti ostvariti minimalno 55 % od predviđenog broja bodova. Konačna ocjena formira se sabiranjem bodova ostvarenih u okviru različitih provjera znanja.</p>
Literatura:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Skripta odabranih tekstova i materijala za vježbe <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Ruetten, Mary K. <i>Developing Composition Skills – Academic Writing and Grammar</i>, Boston, MA Cengage, 2012. 9. Smalley, Ruetten, Kozyrev. <i>Refining Composition Skills</i>, Heinle & Heinle – Thomson Learning, 2001. 10. Gramatika engleskog jezika 11. Jednojezični rječnik engleskog jezika

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Njemački jezik za islamske studije II		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 60 Predavanja: 30 Vježbe: 30		
Odgovorni nastavnik	Prof. dr. Vedad Smailagić		
Preduslov za upis:	Poznavanje njemačkog jezika na nivou B1.1. i razgovor		
Cilj (ciljevi) predmeta:	1. Postizanje B1.2/B2 nivoa poznavanja njemačkog jezika; 2. Sposobnost vođenja razgovora o islamskim temama; 3. Sposobnost vođenja diskusije sa maternjim govornicima njemačkog jezika s ciljem pojašenjenja islamskih pitanja na nivou zainteresiranih i obrazovanih laika		
Tematske jedinice:	1. Povijest islama 1 2. Povijest islama 2 3. Muslimani na Zapadu 1 4. Muslimani na Zapadu 2 5. Islamsko pravo 1 6. Islamsko pravo 2 7. Islam i narodni običaji 8. Provjera znanja I 9. Islam i finansije 1 10. Islam i finansije 2 11. Islam i teror 1 12. Islam i teror 2 13. Islam i porodica 1 14. Islam i porodica 2 15. Konačna provjera znanja		
Ishodi učenja:	Znanje: B1.2/B2. Njemački jezik Vještine: vođenje informativnog i argumentativnog razgovora na islamske teme Kompetencije: aktivno i pasivno znanje stručnog govornog jezika,		
Metode izvođenja nastave:	Na predavanjima se rade uvježbavanje diskusija na zadate islamske teme poput: status žena, halami haram, džihad, islam i terorizam i sl. zavisno od aktuelnosti tema u javnom diskursu. Na vježbama se napisanim tekstovima uvježbava osnovna i specifična leksika, gramatička pravila, čitanje, pisanje i razumijevanje pisanog teksta na islamske teme.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Aktivnost na času, razumijevanje pitanja, davanje argumenata, vođenje diskusije, postavljanje kontrapitanja		
Literatura:	<i>Obavezna:</i> 1. Menschen Kursbuch + Arbeitsbuch B1.2. / B2.		

3. Ostali izborni predmeti

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Savremene fikhske studije		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	Prof. dr. Enes Ljevaković		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznati student sa pozicijom Šerijata u savremenim društvima; 2. Uvesti student u savremena kretanja i tendencije u islamskim pravnim istraživanjima, posebno u istraživanjima tema kao što su: zaštićene vrijednosti Šerijata, ljudska prava u islamu, institucija idžtihada i fetve u savremenom dobu, fikh muslimanskih manjina, problematika medicinskog fikha i dr.; 3. Usmjeriti student na istraživanje nedovoljno proučenih tema u savremenim fikhskim radovima, poput savremenih medicinskih pitanja, pitanja islamskog bankarstva i poslovanja vakufima. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ciljevi Šerijata u savremenim fikhskim studijama I 2. Ciljevi Šerijata u savremenim fikhskim studijama II 3. Institucija idžtihada i fetve u savremenim fikhskim istraživanjima I 4. Institucija idžtihada i fetve u savremenim fikhskim istraživanjima II 5. Modeli primjene Šerijata u savremenim državama i društvima 6. Islam i ljudska prava: uvod u problematiku 7. Savremene bankarsko-financijske transakcije u svjetlu šerijatskih normi 8. Parcijalni ispit I 9. Medicinska pitanja iz šerijatskopravne perspektive I 10. Medicinska pitanja iz šerijatskopravne perspektive II 11. Savremeni fikhski problemi muslimanskih manjina 12. Savremena vakufska problematika 13. Koncept građanstva u savremenoj islamskoj pravnoj misli 14. Sigurnost društva u savremenoj islamskoj pravnoj misli 15. Rezime 		
Ishodi učenja:	<p>Nakon odslušanog i položenog predmeta studenti će biti u stanju da:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prepoznaju najvažnije probleme koji su predmet analize u savremenim fikhskim studijama (<i>el-buhus el-fikhijje el-mu'asire</i>); 2. Elaboriraju razvoj diskursa o ciljevima Šerijata u savremenim fikhskim studijama, te ulogu idžtihada i fetve u savremenim fikhskim istraživanjima; 3. Diferenciraju različite modele primjene ili prakticiranja Šerijata u savremenim državama; 4. Analiziraju kamatno poslovanje konvencionalnih banaka i drugih financijskih institucija iz ugla islamske pravne doktrine, kao i najvažnije modalitete poslovanja u islamskim financijskim ustanovama; 5. Diskutiraju o šerijatskopравnim i etičkim aspektima savremenih medicinskih postupaka, kao što su vještačka oplodnja, kontracepcija, transplantacija i dr. 6. Interpretiraju savremene fikhske studije koje se bave kontekstualiziranjem fikha za potrebe manjinskih muslimanskih zajednica, 		

	savremenom vakufskom problematikom i odnosom islama prema fenomenu nasilja i terorizma; 7. Samostalno istražuju savremene fikhske teme.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja Prezentacije Vježbe Tekstualne analize
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<i>Redovni i vanredni studenti:</i> Seminarski rad: 20 bodova Parcijalni ispit I: 40 bodova Parcijalni ispit II: 40 bodova
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Avde, Džasir, <i>Ciljevi Šerijata</i>, CNS, Sarajevo, 2012. 2. Karčić, Fikret, <i>Islamske teme i perspektive</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2009. 3. Karčić, Fikret, <i>Društvenopravni aspekt islamskog reformizma</i>, Islamski teološki fakultet, Sarajevo, 1998. 4. Karić, Enes, <i>Ljudska prava u kontekstu islamsko-zapadne debate</i>, Pravni centar – Fond otvoreno društvo BiH, Sarajevo, 1996. 5. <i>Savremene fikhske teme</i> (hrestomatija), prir. Enes Ljevaković, FIN, Sarajevo, 2006. 6. Karadavi, Jusuf, <i>Fikh muslimanskih manjina: kako biti musliman na Zapadu</i>, Libris, Sarajevo, 2004. 7. Muhammed Taqi Usmani, <i>Uvod u islamske finansije</i>, Selsebil, Živinice, 2003. 8. Ebu Fadl Muhsin Ibrahim, <i>Biomedicina – islamski pogledi</i>, Libris, Sarajevo, 2001. 9. Ebu Fadl Muhsin Ibrahim, <i>Transplantacija organa, eutanazija, kloniranje i pokusi na životinjama: islamski stav</i>, U. G. Mladi muslimani, Sarajevo, 2005. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>El-Medželletu-l-‘ilmijje li-l-Medžlisi-l-urubii li-l-ifta’ ve-l-buhus</i>, Dablin. 2. Đozo, Husein, <i>Sabrana djela</i>, El-Kalem i FIN, Sarajevo, 2006. 3. Karčić, Fikret, <i>Studije o šerijatskom pravu</i>, Bemust, Zenica, 1997. 4. Ekmeleddin Ihsanoglu, <i>Kultura suživota</i>, Connectum, Sarajevo, 2006. 5. Muhammed Se’id Ramadan el-Buti, <i>Kadaja fikhijje mu’asire</i>, Daru-l-Farabi, 2004. 6. ‘Ali Muhjiddin el-Karadagi i ‘Ali Jusuf el-Muhammedi, <i>El-Kadaja-l-fikhijje-l-mu’asire</i>, Daru-l-beša’iri-l-islamijje, Bejrut, 2005. 7. Vehbe ez-Zuhajli, <i>El-Mu’amelatu-l-malijjetu-l-mu’asire</i>, Daru-l-fikr, Damask, 2002. 8. Wael B. Hallaq, <i>Zatvaranje vrata idžtihada: kritička studija</i>, FIN i El-Kalem, Sarajevo, 2006. 9. Ibrahim Džananović, <i>Idžtihad u prva četiri stoljeća islama</i>, FIN, Sarajevo.

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Teologija međureligijskog dijaloga		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita:
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	Prof. dr. Rešid Hafizović Prof. dr. Samir Beglerović		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Fenomen međukulturalnog odnosno međureligijskog dijaloga itekako je značajan za muslimane općenito, a naročito one koji žive na europskom tlu. Upravo uslijed susreta sa drugim, primarnomonoteističkim, religijskim tradicijama, napose na našim podnebljima, od esencijalne je važnosti kod imama konstantno razvijati dijalošku svijest. Stoga je neophodno studente imamskog smjera upoznati sa različitim vrstama teorijskog pristupa dijalogu, ali deriviranim primarno iz muslimanske Tradicije, kao i njegovim kontesktualiziranjem u dimenziji kulture i morala. Kroz sadržaj ovoga predmeta, studenti će se upoznati s temeljnim pojmovljem iz oblasti izučavanja međureligijskoga dijaloga. Jednako tako, upoznat će se sa osnovnim, klasičnim ali i suvremenim znanstvenim pristupima izučavanju fenomena međureligijskoga dijaloga. Osnovni cilj predmeta je da studenti steknu osnovna saznanja iz oblasti znanstvenoga tretiranja fenomena međureligijskoga dijaloga.</p>		
Tematske jedinice:	<p>1. Uvodne napomene I temat: Osnovna terminologija 2. Pojam i definicije dijaloga 3. Dijalog u monoteističkim religijama II temat: Muslimansko razumijevanje međureligijskog dijaloga 4. Kur'an i sunnet kao izvori dijaloga među religijama 5. Razumijevanje međureligijskog dijaloga u intelektualnoj tradiciji muslimana (prof. dr. Orhan Bajrektarević) 6. Tesavvufsko razumijevanje međureligijskog dijaloga 7. Međureligijski dijalog i susret kultura (prof. dr. Orhan Bajrektarević) 8. Parcijalni ispit I III temat: Razmatranje problema dijaloga unutar znanosti religiologije 9. Komparativna religiologija i njen značaj u međureligijskom dijalogu 10. Fenomen morala i njegov značaj za međureligijski dijalog (prof. dr. Dževad Hodžić) 11. Izabrane teme iz komparativne historije religija vezane za međureligijski dijalog IV temat: Praktički aspekti dijaloga i međureligijski dijalog u Bosni i Hercegovini 12. Međureligijski dijalog i prozelitizam u današnjem svijetu (polemos, inkluzivizam, eskuzivizam) 13. Teološko i religiološko razumijevanje dijaloga sa ateistima i agnosticima</p>		

	14. Međureligijski dijalog u javnim obrazovnim ustanovama (ISTRAŽIVANJE) 15. Organizacija „Međureligijsko vijeće u Bosni i Hercegovini“
Ishodi učenja:	Znanje: Vještine: Kompetencije:
Metode izvođenja nastave:	Predavanja Vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Seminarski rad - 20%; Parcijalni ispit I - 30%; Završni ispit - 50%
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beglerović, Samir, »Svijet bez nasilja i ekstremizma: Od izraza prema značenju«, <i>Znakovi vremena</i> 67 (18/2014.), str. 99.-107. 2. Beglerović, Samir, »Angažiranost vjerskih zajednica i crkava u rješavanju savremenih problema u društvu« <i>Znakovi vremena: Časopis za filozofiju, religiju, znanost i društvenu praksu, Sarajevo</i> 59, (16/2013.) str. 41.-50. 3. Rešid Hafizović, <i>Muslimani u dijalogu s drugima i sa sobom, svetopovijesne i hijeropovijesne paradigme</i>, el-Kalem, Sarajevo, 2002., str. 33+105. 4. Silajdžić, Adnan, »Nema istinskog kršćansko-muslimanskog dijaloga bez zrele i odgovorne vjere u Boga«, pogovor u knjizi Miroslava Wolfa, <i>Allah, kršćanski odgovor</i>, Ex libris / Synopsis, Rijeka / Sarajevo, 2015., str. 329-341. 5. Silajdžić, Adnan, »Značenje i značaj islamske tradicije« u: <i>Islamska tradicija Bošnjaka: izvori, razvoj i institucije, perspektive</i> Rijaset IZ-e u BiH, Sarajevo, 2008., str. 13-22. 6. Silajdžić, Adnan, <i>40 hadisa sa komentarom</i>, el-Kalem, Sarajevo, 2017., str. 283-290. 7. Silajdžić, Adnan, <i>Muslimani u traganju za identitetom</i>, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu i el-Kalem, Sarajevo, 2006., str. 71-103. 8. Silajdžić, Adnan, »Recepcija drugih religija u klasičnim muslimanskim djelima«, <i>Zbornik Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu</i> (7/2001.), str. 73-92. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Silajdžić, Adnan, <i>Islam u otkriću kršćanske Europe. Povijes međureligijskog dijaloga</i>, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2003. 2. Hafizović, Rešid, <i>Stubovi islama i džihad</i>, Conectum, Sarajevo, 2015.

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Studije genocida		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 6 (P: 1,8; V: 0,6; Seminar.: 1; Priprema za pred.: 0,5; Učenje za ispit: 2; Praktikum: 0)
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Seminar: 15		
Odgovorni nastavnik	Prof. dr. Ahmet Alibašić		
Preduslov za upis:	Nijedan		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovaj predmet ima cilj da studente upozna sa pojmom, definicijom, historijom, okolnostima i posljedicama fenomena genocida u njegovim najrazličitijim oblicima s naglaskom na moderno doba. U tom kontekstu bit će obrađeni karakteristični primjeri genocida u svijetu. Posebna pažnja bit će posvećena agresiji na Bosnu i Hercegovinu u periodu 1992.-1995. i istovremenom genocidu nad Bošnjacima, posebno u pogledu motiva (historijska pozadina i korijeni mržnje, neposredni uzroci genocida, uloga ideologije, propagande), sredstava (organiziranje i izvršenje genocida, identificiranje žrtava, psihologija ubica, uloga posmatrača), međunarodnog odgovora (Šta se znalo? Šta je učinjeno? Šta je moglo biti učinjeno? Koja je odgovornost međunarodne zajednice?) i savremenih posljedica (procesuiranja zločina genocida, reparacija, restitucije, predstavljanja u umjetnosti i književnosti, sjećanja, suočavanja sa individualnom i kolektivnom prošlošću, pomirenjem).		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod: definicija; kako izučavati genocid: mikro i makro plan; komparacije 2. Genocid prije 20. st.: Korijeni savremenog genocida; 3. Genocid u 20. stoljeću: Ekstremni genocid - Holokaust 4. Genocid na kraju 20. st.: Bosna i Ruanda 5. Motivi, historijska podloga i neposredni faktori koji kulminiraju u genocidu – slučaj BiH 6. Sredstva: organizovanje genocida, identifikovanje žrtve, psihologija počinioca i uloga pasivnih posmatrača – slučaj BiH 7. Implementacija: Ubijanja, deportiranje, logori, silovanje... 8. Vjera i genocid; Zločini na prostoru HZ Herceg Bosne; Bošnjačka odgovornost 9. Šta je učinjeno i šta je moglo biti učinjeno? Odgovornost međunarodne zajednice 10. Posljedice i suočavanje s njima 11. Krivica; Suđenje državama i pojedincima: Njemačka i Japan, Kambodža, MKSJ, MKS 12. Reparacije: Jevreji, Romi, BiH; Restitucija: Njemačka, Japan, BiH; Sjećanje 13. Pomirenje, praštanje i vjerske zajednice: Njemačka i Japan, BiH; Predstavljanje: film, muzeji, memorijali, literatura 14. Poricanje i skrivanje; Dobri ljudi u zlim vremenima: pravednici 		

Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Student je razvio kritičku historijsku svijest o teškim periodima historije BiH i ljudske zajednice;</p> <p><i>Vještine:</i> Student može argumentirano govoriti o onome što se desilo uz istovremeno uvažavanje različitosti i kompleksnosti ljudskog iskustva;</p> <p><i>Kompetencije:</i> Student je spreman za suočavanje sa fenomenom genocida i ratnih zločina bez zapadanja u simplificirana objašnjenja i rješenja temeljena na mržnji.</p>
Metode izvođenja nastave:	2 sata predavanja i 1 sat seminara
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Učešće u nastavi 10%, esej 20%, parcijalni 30%, i završni ispit 40% konačne ocjene.
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i> <i>Studije genocida (hrestomatija)</i>, ur. Ahmet Alibašić, 2018.</p> <p><i>Dopunska:</i> Čekić, Smail, <i>Agresijana Republiku Bosnu i Hercegovinu: planiranje, priprema, izvođenje</i>, Sarajevo, Institut za istraživanje zločina i Kult B, 2004, 2 toma. Klakić, Slobodan, <i>Zločin bez kazne: genocid nad Srbima</i>, Beograd: Litera, 1991. Mihrović, Azher, <i>Nacionalno mitomansko prokletstvo</i>, Sarajevo, Kaligraf, 2002, 227-43. Mileusnić, Slobodan, <i>Duhovni genocid 1991-1995</i>. Beograd: Muzej Srpske pravoslavne crkve, 1996. Minić, Miloš, <i>Pregovori između Miloševića i Tuđmana o podeli BiH u Karađorđevu marta 1991.</i>, Beograd, Društvo za istinu o antifašističkoj NOB u Jugoslaviji (1941-45), 1998. Nikčević, Vojislav P., <i>Istraga poturica: mit ili stvarnost</i>, Podgorica, Almanah, 2001. Popović, Miodrag, <i>Vidovdan i časni krst</i>, Slavoljublje, Beograd, 1976. Bećirević, Edina, <i>Na Drini genocid: istraživanje organiziranog zločina u istočnoj Bosni</i>, Sarajevo, 2009. Sells, Michael, <i>Iznevjerni most: religija i genocid u Bosni</i>, Sarajevo, 2002.</p>

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Imamski rad i savremena urbana kultura		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 7 (P: 1,8; V: 0,6; Seminar.: 1,8; Priprema pred.: 1; Učenje i ispit: 2; Praktikum: 0)
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Seminar: 15		
Odgovorni nastavnik	Doc. dr. Asim Zubčević		
Preduslov za upis:	Nijedan		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje temeljnim pitanjima urbane kulture na osnovu uvida koja pružaju savremene kulturalne i književne studije, sociologija, antropologija i geografija. Razumijevanje ključnih pojmova i prepoznavanje važnih sadržaja izraza urbane kulture u savremenom svijetu. Osposobljenost za povezivanje bosanskog sa širim regionalnim i svjetskim kontekstom u oblikovanju urbane kulture. Razumijevanje raznovrsnih sadržaja i oblika urbane kulture iz ugla muslimanske intelektualne tradicije. Primjena stečenog znanja u imamskom radu.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ključni pojmovi: grad, urbano i kultura 2. Teorijska razmatranja: tipologija urbanih sredina 3. Grad i modernost: industrijalizacija, sekularizacija i individualizam; značaj gradova za nastanak klasnog pitanja 4. Urbanizacija južnoslavenskih zemalja u drugoj polovici XX st. i društvene i kulturalne napetosti selo-grad 5. Arhitektura gradova i kulturne vrijednosti; grad kao izvor kulturnog identiteta 6. Urbana kultura mladih: svakodnevnica, sport i dokolica 7. Urbani razvoj Sarajeva kroz povijest od osnivanja do danas 8. Revizija i parcijalni ispit 9. Sarajevo kao središte urbane kulture u socijalističkoj Jugoslaviji: muzika, film, strip i grafiti 10. Prikaz grada u južnoslavenskim književnostima: Sarajevo i Beograd 11. Urbana kultura podijeljenih gradova: Sarajevo, Mostar, Bejrut i Belfast 12. Novi oblici religioznosti kao dio savremene bosanske subkulture 13. Globalizacija i urbana kultura u Bosni i na južnoslavenskom prostoru: anglizmi u jeziku, film, muzika i video-igrice; uticaj tehnologije i društvenih mreža 14. Razumijevanje urbane kulture iz ugla religijske intelektualnosti i praktičnih potreba rada u džematu 15. Rekapitulacija 		
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Student će steći znanje o glavnim pitanjima, sadržajima i oblicima urbane kulture u savremenom svijetu; razumjet će glavna pitanja, sadržaje i izraze urbane kulture u savremenom društvu iz ugla muslimanske religijske tradicije.</p> <p><i>Vještine:</i> Student će steći moći opisati glavne oblike savremene urbane kulture; moći će prepoznati veze i razlike u savremenoj urbanoj kulturi</p>		

	<p>Bosne u dinamičkom međuodnosu sa širim uticajima kao rezultat tehnološke, medijske i kulturne globalizacije. Student će moći osmisлити nove sadržaje rada u džematima urbanih sredina.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Student će biti sposoban da govori o pitanjima urbane kulture podjednako jezikom društvenih i humanističkih znanosti kao i muslimanske intelektualne tradicije.</p>
Metode izvođenja nastave:	2 sata predavanja i 1 sat seminara
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Učešće u nastavi 10%, esej 25%, parcijalni 30%, i završni ispit 35% konačne ocjene.
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>Salihspahić, Dž., <i>Imam: ličnost, uloga, značaj</i>, 3. prošireno izdanje, Visoko, 2014.</p> <p>Čaldarović, O., <i>Urbana sociologija: socijalna teorija i urbano pitanje</i>, Zagreb, Globus, 1983.</p> <p><i>Dopunska:</i></p> <p>Dimitriadis, G., <i>Studying Urban Youth Culture Primer</i>, Peter Lang, 2008.</p> <p>Fisher, S.C. <i>The Urban Experience</i>, New York, Houghton Mifflin Harcourt, 1984.</p> <p>Menoret, P., <i>Joyriding in Riyadh: Oil, Urbanism and Road Revolt</i>, Cambridge, Cambridge University Press, 2014.</p> <p>Ilišin, V. „Slobodno vrijeme i kultura mladih,“ u: <i>Mladi između želja i mogućnosti: položaj problemi i potrebe mladih Zagrebačke županije</i>, Zagreb, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2006.</p> <p>Neidhardt, J. <i>Arhitektura Bosne i put u suvremeno</i>, Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1957.</p>

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Andragogija		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja Vježbe Seminar Terenski rad		
Odgovorni nastavnik/ci	Doc. dr. Dina Sijamhodžić-Nadarević		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa andragogijom kao pedagoškom disciplinom i temeljnim andragoškim kategorijama. Osposobljavanje studenata za razumijevanje temeljnih društvenih koncepata obrazovanja odraslih i praktični odgojno-obrazovni rad s odraslim ljudima.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvođenje u sadržaj kolegija i upoznavanje sa programskim zadacima i obavezama <ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje sa pojmom »andragogija«, i temeljnim kategorijalnim pojmovima odgoj i obrazovanje, učenje/podučavanje odraslih . 2. Andragogija kao naučna disciplina <ul style="list-style-type: none"> - Predmet i odrednice Andragogije kao grane edukacijskih znanosti - Obrazovanje odraslih u globalnom obrazovnom sistemu 3. Metodologija andragoških istraživanja <ul style="list-style-type: none"> - Značaj andragoških istraživanja - Vrste andragoških istraživanja - Faze andragokog istraživanja - Metode, tehnike i postupci andragoških istraživanja - Kvantitativno-kvalitativni pristup u andragokim istraživanjima 4. Temeljni koncepti obrazovanja odraslih <ul style="list-style-type: none"> - Doživotno obrazovanje - Cjeloživotno obrazovanje - Društvo koje uči - Učeća organizacija 5. Formalno, neformalno i informalno obrazovanje odraslih <ul style="list-style-type: none"> - Formalno obrazovanje u institucijama - Neformalno obrazovanje i kriza obrazovnih institucija - Informalno obrazovanje u svakodnevnom životu - Formalno, neformalno i informalno obrazovanje kao komplementarne aktivnosti u obrazovanju odraslih 6. Faktori i funkcije obrazovanja odraslih <ul style="list-style-type: none"> - Demografske promjene - Socijalne i tehnološke promjene - Obrazovanje u procesima globalizacije - Ekonomski razvoj i obrazovanje odraslih - Kompenzacijska funkcija obrazovanja odraslih - Socijalno-politička funkcija obrazovanja odraslih 7. Ciljevi obrazovanja odraslih <ul style="list-style-type: none"> - Obrazovanje odraslih i razvoj društvenih veza i odnosa - Obrazovanje odraslih i ekonomski i tehnološki razvoj 		

	<ul style="list-style-type: none"> - Obrazovje odraslih i razvoj ličnosti 8. Obrazovne potrebe i obrazovanje odraslih - Potrebe za obrazovanjem - Motivi za obrazovanjem - Utvrđivanje obrazovnih potreba 9. Osnovne determinante učešća odraslih u obrazovanju - Razlozi participacije odraslih u obrazovanju - Barijere participacije u obrazovanju odraslih 10. Temeljna područja obrazovanja odraslih i sistem obrazovanja odraslih - područje funkcionalne pismenosti - područje profesionalnog obrazovanja - područje građanskog obrazovanja - područje obrazovanja za život u porodici - područje zdravstvenog, ekološkog obrazovanja - područje kulturno – estetskog obrazovanja 11. Osnovne odrednice obrazovanja u odrasloj dobi - pojam odraslosti - zrelost i vrste zrelosti - odrastao čovjek u procesu obrazovanja - saznajni razvoj u odrasloj dobi 12. Učenje u odrasloj dobi - Mogućnosti i granice učenja u odrasloj dobi - Faktori učenja u odrasloj dobi - Iskustvo i mentalna kondicija - Konstrukcija i rekonstrukcija iskustva - Iskustveno učenje - Samousmjereno učenje - Organizaciono učenje 13. Andragoški ciklus - Faze andragoškog ciklusa - Ispitivanje obrazovnih potreba - Planiranje i programiranje u obrazovanju odraslih 14. Sistem obrazovanja odraslih - Obrazovanje odraslih u strukturiranju obrazovnih sistema <p>Integriranost obrazovanja odraslih u sistem obrazovanja u savremenim društvima</p> <ul style="list-style-type: none"> 15. Sumiranje postignutih rezultata, samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje. Završna provjera znanja studenata (test i usmeni ispit). 		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> - Razumjeti temeljne andragoške kategorije - Razumjeti osnovnih područja, ciljeve i funkcije obrazovanja odraslih u savremenom društvu - Analizirati najznačajnije društvene koncepte obrazovanja odraslih - Praktično poduzimati odgojno – obrazovni rad s odraslim ljudima 		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja; Seminari i radionice; Vježbe; Timski rad; Samostalni zadaci Praktični rad		
	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Prisustvo i aktivnost studenata	5,5	10
	Individualni/timski projekat	22	40
	Završni ispit (pismeni i usmeni).	27,5	50
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i> 1. Kulić, R., Despotović, M. (2005) Uvod u andragogiju, Zenica: Dom štampe 2. Andrić, V., Matijević, M., Pastuović, N., Pongrec, S., Špan, M. (1985) Andragogija, Zagreb: Školska knjiga</p> <p><i>Dopunska:</i> Jarvis, P. (2010) Adult Education and Lifelong Learning: Theory and Practice, London, New York: Routledge Osborne, M., Houston, M, Toman, N. (2007) The Pedagogy of Lifelong Learning: Understanding effective teaching and learning in diverse contexts, London, New York: Routledge</p>		

KRAJ